

SUOMEN ILMAVOIMIEN HISTORIA (16)

SAKSALAISET KONEET SUOMESSA

GERMAN AIRCRAFT IN FINLAND 1939-1945

APALI

KALEVI KESKINEN
KARI STENMAN

II/JG 5

III/JG 5

5/JG 5

7/JG 5

8/JG 5

13.(Z)/JG 5

14.(Jabo)/JG 5

JG 54

I/JG 54

II/JG 54

III/JG 54

KG 26

KG 30

KG 40

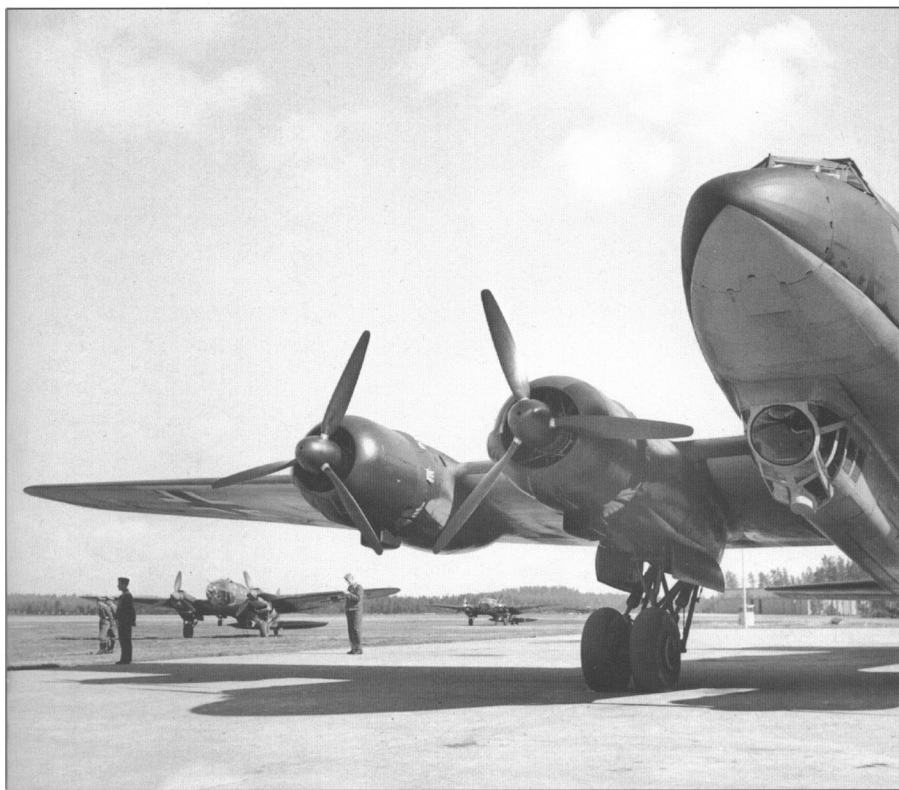
KGr. 506

IV(St)/LG 1

**SAKSALAISET KONEET
SUOMESSA 1939-1945**

**GERMAN AIRCRAFT
IN FINLAND 1939-1945**

SAKSALAISET KONEET SUOMESSA 1939-1945

GERMAN AIRCRAFT IN FINLAND
1939-1945

SAKSALAISET KONEET SUOMESSA 1939-1945

GERMAN AIRCRAFT IN FINLAND 1939-1945

ENSIMMÄINEN PAINOS
FIRST PRINTING

COPYRIGHT © 1998 BY
KALEVI KESKINEN, KARI STENMAN AND APALI OY

TAKAKANNEN PIIRUSTUKSET @ BACK COVER DRAWINGS
PERTTI MANNINEN

ULKOASU @ LAYOUT
MARJUKKA OJANPERÄ AND KARI HUPPUNEN

KUSTANTAJA @ PUBLISHER
APALI OY
SAMMONKATU 64, 33540 TAMPERE, FINLAND
PUH (03) 2552 499, FAX (03) 2552 899
TEL + 358 3 2552 499, FAX + 358 3 2552 899

ISBN 952-5026-07-8

PRINTED IN FINLAND BY
GUMMERUS KIRJAPAINO OY,
JYVÄSKYLÄ
1998

SISÄLTÖ - CONTENTS

Sivu Page

Alkusanat 6

- Sodan yleinen kulku
- Tärkeimmät lentoyksiköt

Kuvaosuus 10

- Hävittäjät 50
- Pommittajat 88
- Kuljetuskoneet 108
- Tiedustelukoneet 118
- Vesikoneet 126

Photo section

- Fighters
- Bombers
- Transports
- Recce planes
- Seaplanes

Introduction

- General view
- Main flying units

Suomen kartta 128

Map of Finland

Etukansi: 7./JG 5:n päällikkö Oblt. Theodor Weissenberger BF 109 G-2 koneellaan Petsamossa saavutettuaan 25.7.43 viisi ilmavoittoa ja yhteensä 112 pudotusta (Bundesarchiv).

Front cover: 7./JG 5 Staffelkapitän Oblt. Theodor Weissenberger at his BF 109 G-2 fighter at Petsamo after making five kills on 25 July 1943 and claiming totally 112 aerial victories.

Sivu 1: Adolf Hitlerin FW 200 C-3/U9 matkakone Immolassa 4.6.42 (SA-kuva).

Page 1: FW 200 C-3/U9 VIP transport of Adolf Hitler at Immola on 4 June 1942.

Sivut 2-3: BF 109 E hävittäjiä (edessä NG+QP) Kauhavalla 26.10.41 matkalla pohjoiseen erilliselle hävittäjälaivueelle JGr.z.b.V (Ilmavoimat).

Pages 2-3: BF 109 E fighters (in front NG+QP) at Kauhava on 26 October 1941 on the way to north to JGr.z.b.V.

ESIPUHE

Saksan pohjoisen sotanäyttämön ilmaoperaatioista vastasi Luftflotte 5, jonka lentokonekanta parhaimmillaan käsitti lähes 550 konetta. Luftflotte 5:n vastuualueeseen kuuluivat Norja ja Pohjois-Suomen rintama. Suomenlahden etelä- ja itäpuoli olivat Luftflotte 1:n toiminta-aluetta. Saksan 1. ja 5. ilma-armeijoiden välissä toimi Suomen ilmavoimat. Suomen sotatoimialueella tärkein saksalainen lentoyksikkö oli Lento-osasto Kuhlmeij, joka kesällä 1944 osallistui Karjalan Kannaksen puolustustaisteluihin.

Suuri osa Saksan pohjoisen sotanäyttämön sota-, siirto-, kuljetus- ja yhteyslentoista tapahtui Suomesta tai Suomen alueen kautta. Esimerkiksi toukokuussa 1942 Malmin lentoasemalla kirjattiin 484 saksalaista lentosuoritusta 127 eri koneyksiköllä. Toiseen maailmansotaan liittyen ensimmäiset yhteyslennot Saksasta tapahtuivat vuonna 1939 ja viimeiset sotalennot pohjoisella rintamalla vuonna 1945.

Tämä kirja on laajin yhtenäinen kuvateos saksalaista lentokoneista pohjoisella sotanäyttämöllä vuosina 1939-1945.

Tekijät haluavat kiittää seuraavia laitoksia ja yksityisiä henkilöitä, jotka ovat antaneet kuva- ja tietomateriaalia käyttöömmme tätä teosta varuten.

Pääosa kuvamateriaalista on saatu Puolustusvoimien Kuvaosaston, Ilmavoimien, Suomen Ilmailumuseon ja Saksan Bundesarchivin kuvaarkistoista sekä Sotamuseosta ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seurasta. Norjalaiset ilmailuhistorioitsijat Björn Olsen, Ulf Larstuvold, Knut Masesel, Björn Hafsten ja Sten Stenersen ovat antaneet erittäin suuren määrän valokuva- ja tietoineistoa käyttöömmme. Englantilainen ilmailuhistorioitsija John Weal ja saksalaiset ilmailuhistorioitsijat Bernd Barbas ja Peter Petrick ovat auttaneet meitä huomattavalla määrällä valokuvia ja tietoja.

Seuraavilta yksityisiltä henkilöiltä on saatu valokuvia ja tietoja: Saksasta H. Dölling, H. Kiessling, K. Kössler, W. Mathiesen, K. Reine, H. Schmidt ja D. Weinitschke, Ruotsista B. Widfeldt sekä Suomesta T. Berggren, L. Bergman, A. Bremer, C-E. Bruun, E. Emaus, U. Jaakkola, E. Jauri, M. Kalso, K. Karhila, V. Ketonen, R. Kiljunen, A. Korhonen, A. Koskelainen, T. Krause, O. Könönen, E. Laiho, O. Leskinen, E. Lyly, G. Magnusson, O. Marttila, U. Mehto, A. Nieminen, K. Niska, P. Nurminen, L. Piippo, O. Rantala, L. Rehell, E. Rinne, K. Ritvanen, P. Saari, O. Sarasto, J. Savonen, K. Salonen, V. Valenti ja K. Virtanen.

Lentokoneiden väripiirrokset on tehnyt Pentti Manninen.

Helsingissä 25.10.1997

*Kalevi Keskinen
Kari Stenman*

SAKSALAISET LENTOKONEET SUOMESSA

SODAN YLEINEN KULKU POHJOISELLA RINTAMALLA

Saksa aloitti toisen maailmansodan hyökkäämällä Puolaan 1. syyskuuta 1939. Saksan ja Neuvostoliiton sopiman etupiirijaon mukaisesti edellinen miehitti maan läntiset osat ja jälkimmäinen itäiset alueet. Samaan etupiirijakoon perustuen Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen marraskuun viimeinen päivä 1939, Suomi puolustautui ja säilytti itsenäisyytensä 13.3.40 solmitussa rauhassa, joka päätti talvisodan. Parantaakseen strategisia asemiaan Euroopassa Saksa valloitti huhtikuussa 1940 Tanskan ja Etelä-Norjan saaden koko Norjan hallintaansa kesäkuun puoliväliin 1940 mennessä.

Tulevaa idän sotaretkeä varten Saksa kunnosti ja laajensi useita Pohjois-Norjan lentokenttiä ja satamia sekä hankki joukkojen kauttakulkuoikeudet Ruotsin ja Suomen halki. Neuvotteluteitse tai painostamalla Saksa hankki kaikki Neuvostoliiton länsinaapurit Jäämereltä Mustalle Merelle puolelleen. Operaatio Barbarossa, Saksan hyökkäys Venäjälle, alkoi 22. kesäkuuta 1941. Kolme päivää myöhemmin Neuvostoliiton pommikoneet hyökkäsivät Suomeen ja jatkosota alkoi.

Baltian kautta Leningradin suuntaan hyökkäävä saksalainen armeijajärhmä Nord saavutti Suomenlahden elokuussa 1941 ja saartoi Leningradin seuraavassa kuussa, mutta ei pystynyt valtaamaan itse kaupunkia. Sotatoimia tuki 1. ilma-armeija, Luftlotte 1.

Itä-rintamalla pohjoisempana suomalaiset valtasivat kahdessa kuukaudessa Karjalan Kannaksen saartaen Leningradin pohjoisesta. Siitä kuukauden sisällä suomalaiset saivat hallintaansa Aunuksen

kannaksen ja työntyivät vuoden 1941 loppuun mennessä Maaselän kannakselle.

Saksalainen armeija AOK Norwegen ei Jäämeren rannalla päässyt 50 km:ä lähemmäs Murmanskia eikä Vienan merta. Rintama Jäämereltä etelään kulki erämaiden halki useita kymmeniä kilometrejä Murmanskin radan länsipuolella Maaselän kannakselle.

Vuoden 1941 syksyllä alkanutta asemasotaa kesti lähes kolme vuotta. Suomen rintamavastuu ulottui Oulu - Uhtua tasalle saksalaisten vastatessa siitä pohjoiseen Jäämerelle asti.

Kesäkuussa 1944 Neuvostoliitto hyökkäsi Karjalan ja Aunuksen kannaksilla. Suomalaiset pysäyttivät kahdessa kuukaudessa kaikki hyökkäykset ja 4. syyskuuta 1944 Suomi irtautui erillisrauhalla sodasta, jonka seurauksena joutui poistamaan saksalaiset joukot alueeltaan. Marraskuuhun 1944 mennessä Saksalle sodan julistanut Suomi oli käytännössä tyhjentänyt Pohjois-Suomen vieraista joukoista.

Lokakuussa 1944 Neuvostoliiton yleishyökkäys Jäämeren tuntumassa työnsi saksalaiset joukot pois Petsamon ja Kirkkonien alueelta. Pohjois-Norjassa olleet saksalaiset vetäytyivät omaa tahtiaan etelämmäksi Lyngenin - Narvikin puolustusalueelle. Toinen maailmansota päättyi Euroopassa 8. toukokuuta 1945 Saksan antaumiseen.

Ilmasotatoimista Norjassa ja Pohjois-Suomessa vastasi Saksan 5. ilma-armeija, Luftlotte 5. Sen komentajana oli toukokuusta 1940 lähtien Generaloberst Hans-Jürgen Stumpff ja marraskuusta 1943 Generalleutnant Josef Kamhuber. Lokakuussa 1944 pohjoisen jäljellä olleet lentoyksiköt yhdistettiin "Saksan ilmavoimiksi Norjassa" komentajana Generalleutnant Ernst-August Roth sodan päättymiseen asti.

LUFTFLOTTE 5:N TÄRKEIMMÄT LENTO-OSASTOT

HÄVITTÄJÄYKSIKÖT

Norjan valtauksessa vuonna 1940 hävittäjäosastona toimi hävittäjärykmentti 77:n II laivue, lyhennettynä II/JG 77 Messerschmitt BF 109 E koneilla. Vuoden 1941 alussa muodostettiin I/JG 77 uudelleen Norjaan. Operaatio Barbarossan alkaessa 22. kesäkuuta 1941 laivueen neljästä Staffelista, lentueesta kaksi oli toiminnassa itään. Kalustona oli BF 109 E ja T koneet. Kesällä 1941 I/JG 77 jaettiin etelän Jagdgruppe Stavangeriin ja pohjoisen Jagdstaffel Kirkenesiin. Syyskuussa jälkimmäinen laajennettiin erilliseksi hävittäjälaivueeksi, JGr.z.b.V, jolla jouluuhun 1941 mennessä oli neljä lentuetta.

Aivan vuoden 1942 alussa perustettiin hävittäjärykmentti JG 5 vastaamaan hävittäjätoiminnasta koko Luftflotte 5:n alueella. Jagdgruppe Stavangerista tuli hävittäjälaivue I/JG 5, joka toimi kolmella lentueella Etelä-Norjassa, kunnes siirrettiin lokakuussa 1943 Romaniaan. Kalustona oli Messerschmitt BF 109 E, F ja G sekä Focke-Wulf FW 190 A koneita.

II/JG 5 muodostettiin Kirkkoniemessä maaliskuussa 1942 ja sen kolmen lentueen tukikohtana olivat yleensä Petsamo ja Alakurtti. Marraskuun alussa 1943 laivue siirrettiin etelämmäksi Luftflotte 1:een, josta se teki maaliskuun alusta 1944 parin kuukauden vierailun Alakurttiin. Koneina oli Messerschmitt BF 109:n E, F ja G versiot.

III/JG 5 muodostettiin Trondheimissa maaliskuussa 1942 ja se toimi pääsääntöisesti kolmella lentueella Petsamosta käsin. Joulukuussa 1944 laivue siirtyi Etelä-Norjaan. Rykmentin esikunta, Stab JG 5 oli tämän laivueen yhteydessä. Kalustona olivat Messerschmitt BF 109 E, F ja G sekä Focke-Wulf FW 190 A ja F koneet

IV/JG 5 muodostettiin Trondheimissa kesäkuussa 1942 ja laivue toimi kolmella lentueella Keski- ja Pohjois-Norjan puolustuksessa. Lokakuussa 1944 yksikkö oli torjumassa Neuvostoliiton hyökkäystä Petsamon lohkolta ja siirtyi seuraavassa kuussa Etelä-Norjaan. Koneina oli Messerschmitt BF 109 E, T, F ja G sekä Focke-Wulf FW 190 A ja F mallit.

Vuoden 1943 alussa muodostettu hävittäjäpommittajalentue 14.(Jabo)/JG 5 toimi etupäässä Petsamosta käsin Fock-Wulf FW 190 A koneilla. Tammikuussa 1944 Jabo lentue nimettiin maataistelulu-

rykmentti SG 5:n 4. lentueeksi. Seuraavassa toukokuussa lentueesta tuli 1./SG 5. Lentue toimi Osasto Kuhlmeyn yhteydessä kesäkuun puolivälistä lähtien ja se poistui Suomesta laivueensa yhteydessä elokuun 1944 puolivälissä.

Raskaan hävittäjärykmentin Zerstörergeschwader 76:n osia alistettiin keväällä 1941 I/JG 77:lle. Vuoden 1942 alussa lentueen vahvuudesta osastosta tuli 6.(Z)/JG 5. Nimi muutettiin maaliskuussa 10.(Z)/JG 5:ksi ja kolme kuukautta myöhemmin 13.(Z)/JG 5:ksi. Helmikuussa 1944 lentue siirtyi Etelä-Norjaan. Kalustona oli Messerschmitt Me 110 C, D, E, F ja G koneet ja tukikohtana etupäässä Kirkkonieni.

MUUT HÄVITTÄJÄYKSIKÖT

Luftflotte 1:een kuuluneen ja Leningradin eteläpuolelle tukeutuneen hävittäjärykmentti JG 54:n osastoja toimi Suomessa pari suurempaa. Kommando I/JG 54 suojasi viidellätoista Messerschmitt BF 109 F koneella heinäkuun 1942 alusta Petäjärveltä käsin kolmen kuukauden ajan Laatokalla saksalais-italialaista laivasto-osastoa.

Neuvostoliiton suurhyökkäystä Karjalan Kanaksella tuli suomalaisten avuksi kesäkuun 1944 puolivälissä torjumaan Lento-Osasto Kuhlmeihin kuulunut pääosa II/JG 54:stä. Sen vahvuutena oli 25 Focke-Wulf FW 190 A hävittäjää ja tukikohtana oli Immola viiden viikon ajan.

Helsingin pommituksia helmikuussa 1944 torjumaan saapui Saksan valtakunnanpuolustuksesta I/JG 302:n 12-koneinen lentue Messerschmitt BF 109 G yöhävittäjiä. Osasto toimi kolmen kuukauden ajan Malmilta.

POMMITUSYKSIKÖT

Norjan valtauksessa huhtikuussa 1940 mukana ollut mallirykmentti Lehrgeschwader 1:n IV laivue siirrettiin idän sotaretkien alkaessa Kirkkoniemeeseen. Kolmella Junkers Ju 87 B tai R koneilla varustetulla lentueella toimittiin myös Rovaniemeltä, kunnes IV(St.)/LG 1:stä tuli vuoden 1942 tammikuussa syöksypommitusrykmentti Stukageschwader 1:n I Gruppe, I/St.G 5. Tukikohtana käytettiin myös Alakurttia kunnes osasto siirtyi tammikuussa 1943 Leningradin eteläpuolelle.

Kesällä 1943 uudelleenperustettu I/St.G 5 varustettiin Junkers Ju 87 D koneilla ja tukikohdaksi tuli Nautsi. Lokakuussa 1943 syöksypommitusrykmentit nimettiin maataistelurykmenteiksi ja osastosta

tuli Schlachtgeschwader 5:n I laivue. Joulukuussa 1943 laivue siirtyi Luftflotte 1:een ja palasi takaisin Suomeen Kemijärvelle maaliskuussa 1944. Toukuussa kalustoksi vaihtui Focke-Wulf FW 190 F koneet ja tukikohdaksi tuli Pontsalenjoki. Laivue toimi elokuussa 1944 Utista ja siirtyi kuun puolivälissä Baltiaan.

Kesäkuun puolivälissä 1944 Osasto Kuhlmeyn osana Immolaan saapui maataistelurykmentti SG 3:n I laivue, jolla oli kalustona 25 Junkers Ju 87 D konetta. I/SG 3 poistui Suomesta 21. heinäkuuta 1944.

Yömaataistelulaivue Nachtschlachtgruppe 8 perustettiin Rovaniemellä tammikuussa 1944 ja kalustoksi tuli Arado Ar 66 kaksitasot. Tukikohtana oli Pontsalenjoki. Kesän 1944 aikana kaksi lentuetta varustettiin Junkers Ju 87 D koneilla. Laivue toimi Lapin sodassa mm. Rovaniemeltä, Nautsista ja Kaamasesta ja lokakuun lopussa 1944 NSGr. 8 oli jo Norjan puolella.

Norjan valtauksen vuonna 1940 osallistunut pommitusrykmentti Kampfgeschwader 26:n I laivue oli operaatio Brbarossan alkaessa Trondheimissä ja siirtyi asteittain pohjoiseen ollen Kemissä elokuussa 1941. Varustettuna Heinkel He 111 H koneilla laivueen osat siirtyivät lokakuussa Banakiin ja Petsamoon. Vuoden 1942 kevään aikana kalustoksi tuli He 111 H torpedokoneet, joilla laivue toimi aiemmissa tukikohdista käsin liittoutuneitten laivasaattueita vastaan, kunnes marraskuussa 1942 I/KG 26 siirrettiin Italiaan.

Junkers Ju 88 A torpedokoneilla varustettu III/KG 26 siirrettiin heinäkuussa 1942 Pohjois-Norjaan Banakiin liittoutuneitten laivasaattueitten kimppuun. Laivue poistui marraskuussa 1942 Italiaan, kun liittoutuneet suorittivat maihinnousun pohjois-Afrikan ja lisäksi kun mittavaa laivaliikennettä ei parin kuukauteen havaittu.

Pommitusrykmentti KG 30:n I laivue oli siirtynyt Junkers Ju 88 A koneilla elokuuhun 1941 mennessä Banakiin. Laivueen tukikohtina olivat myös Kemi ja Petsamo. Vuoden 1942 alkuun mennessä yksikkö oli kutistunut lentueeksi. Toukokuussa 1942 laivue palasi uudelleen Banakiin Ju 88 A koneilla kohteena liittoutuneitten laivasaattueet. Heinäkuussa 1943 laivue poistuu pohjoiselta sotanäyttämöltä viimeisenä KG 30:n osana.

Yksi lentue KG 30:n II laivueesta oli idän sotaretken alkaessa Kirkkoniemessä ja elokuussa 1941 koko laivue siirtyi pohjoisesta Etelä-Norjaan. Liittoutuneitten laivasaattueitten myötä II/KG 30 palasi Banakiin huhtikuussa 1942 poistuen marras-

kuussa 1942 Kemini kautta Välimerelle. Koneina on koko ajan Junkers Ju 88 A pommittajat.

III/KG 30 siirrettiin Ju 88 A koneilla pohjoiseen maaliskuusta 1942 kohteena myös laivasaattueet. Tukikohtina toimivat Bardufoss, Nautsi ja Banak. Marraskuussa 1942 laivue poistuu Etelä-Eurooppaan.

TIEDUSTELUYKSIKÖT

Jäämeren maarintamalla tiedustelusta vastasi koko sodan ajan lähitiedustelulaivue 32:n 1. lentue, 1.(H)/32, joka idän sotaretken alkaessa kesäkuussa 1941 oli Kemijärvellä. Tukikohtina olivat yleensä Petsamo ja Alakurtti. Kalustona oli Henschel Hs 126 B, Focke-Wulf FW 189 A ja Messerschmitt BF 109 G koneita. Joulukuussa 1944 yksikkö vetäytyi Norjaan viimeisenä saksalaisena lento-osastona Suomen alueelta.

Kesäkuussa 1941 kaukotiedustelulaivue 124:n 1. lentue, siirtyi päätukikohtaansa Kirkkoniemeeseen. Lokakuun 1944 lopussa 1.(F)/124 siirtyi Banakiin. Kalustona oli enimmäkseen Junkers Ju 88 A ja D koneita sekä Dornier Do 215 B, Messerschmitt BF 109 G ja Junkers Ju 188 F tiedustelukoneita.

Heinäkuussa 1941 Kirkkoniemeeseen saapui toinen kaukotiedustelulentue, 1.(F)/22 ja maaliskuussa 1942 tukikohdaksi tuli pääsääntöisesti Banak jouluuhun 1944, jolloin lentue siirrettiin Saksaan. Koneina oli Junkersin Ju 88 A ja D sekä 188 D versiot.

MUUT YKSIKÖT

Operaatio Barbarossa alkaessa kesäkuussa 1941 rannikkolentolaivue 406:n 1. lentue varustettiin Heinkel He 115 C kellukekoneilla. 1./Kü.Fl.Gr. 406 toimi etupäässä Tromsösta ja Söreisasta lakkauttamiseensa asti lokakuuhun 1944.

Heinäkuussa 1943 perustettiin meritiedustelulaivue 130, SAGr. 130, rannikkolentolaivueiden 406, 706 ja 906 osista. Tukikohtana oli Billefjord Pohjois-Norjassa ja kalustona Blohm und Voss BV 138 C vesitasot.

Suomen alueella liikkui useiden kuljetusyksiköiden koneita, joista Kuljetuslentolaivue 108, KGr.z.b.V 108 oli osallistunut rykmentin vahvuksena Norjan valtauksen huhtikuussa 1940 ja jäänyt sinne. Kalustona oli Junkers Ju 52 maa- tai vesikoneet. Toukokuussa 1943 laivueesta tuli kuljetuslentolaivue TGr. 20 sodan loppuajaksi.

(Ylhäällä) Hävittäjärykmentti JG 77:n I ja II Gruppen (laivueen) Messerschmitt BF 109 E-4 koneita kesällä 1940. Osastot toimivat Norjan valtauksessa ja osista muodostettiin vuoden 1942 alussa Saksan pohjoisen sotatoimialueen hävittäjäyksikkö JG 5 (Bundesarchiv). (Alhaalla) 4./JG 77:n ohjaajan Lt. Demesin BF 109 E-4 kone, "valkoinen 11", Syltön saarella Saksan ja Tanskan rajalla 27.3.1940. Ohjaamon alla on edestä II Gruppen ja 4. Staffelien (lentueen) tunnuksia (PK-photo).

(Top) Messerschmitt BF 109 E-4 fighters of I and II/JG 77 in summer 1940. These units took part in the invasion of Norway and at the beginning of 1942 parts of these formed the fighter element, JG 5 on the German northern theatre of war. (Bottom) BF 109 E-4 flown by Lt. Demes of 4./JG 77, "white 11", on Sylt island at the German and Danish border on 27 March 1940. Below the cockpit are from left the II Gruppe and 4th Staffel emblems.

(Ylhäällä) JGr.z.b.V.:iin kuuluneen I./JG 77:n päällikön Oblt. Horst Carganicon Messerschmitt BF 109 E-7 kone syksyllä 1941. Ohjaamon alla on ohjaajan henkilökohtainen koira -tunnus (via P. Petrick). (Keskellä) I./JG 77:n Messerschmitt BF 109 E hävittäjiä Banakissa keväällä 1941. Koneissa on keltaiset nokat, joissa on karhunpää -tunnus. Etummainen kone on alatyypipiä E-3 ja "valkoiset 22 ja 14" E-7 versioita (Bundesarchiv). (Alhaalla) I./JG 77:n BF 109 E-7 kone, "valkoinen 22", rullaa Banakissa keväällä 1941 (Bundesarchiv).

(Top) BF 109 E-7 flown by I./JG 77 leader Oblt. Horst Carganico in autumn 1941. This unit was part of JGr.z.b.V. Under the cockpit is a personal dog marking. (Centre) Messerschmitt BF 109 E fighters of I./JG 77 at Banak in northern Norway in spring 1941. The aircraft have yellow noses wearing a bear emblem. In front is an E-3 version while the "white 22" and "white 14" are E-7s. (Bottom) BF 109 E-7 of I./JG 77, "white 22" is taxiing at Petsamo in spring 1941.

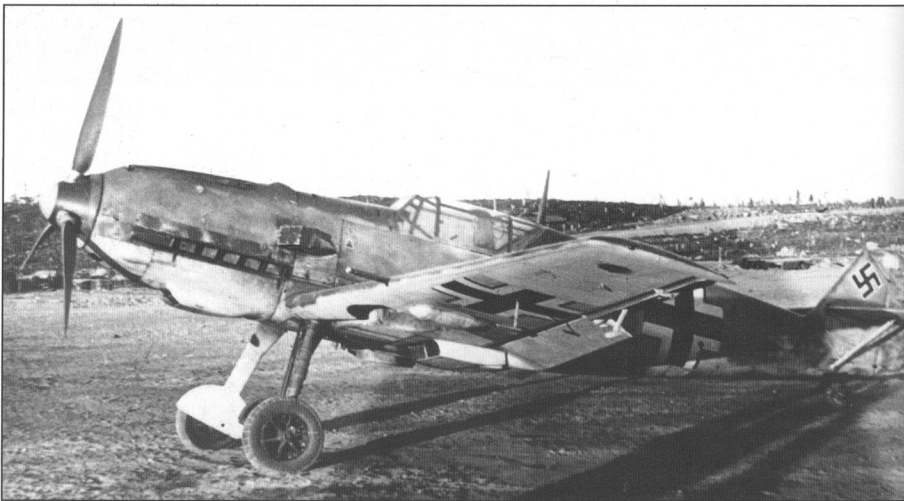

(Ylhäällä) Messerschmitt BF 109 E-3, "keltainen 9", Kauhavalla lokakuun lopulla 1941 matkalla pohjoiseen (Tekijän kokoelmat). (Keskellä) I/JG 77:n BF 109 E-7 Rovaniemellä syksyllä 1941. Tunnus alkaa KD+. Siivenkärkien alla on keltainen itärintamatunnus (T. Krause). (Alhaalla) I/JG 77:n BF 109 E-7 kone Rovaniemellä kesällä 1941. Koneen peräsimessä on neljä ilmavoittoviivua (via B. Barbas).

(Top) Messerschmitt BF 109 E-3, "yellow 9", at Kauhava at the end of October 1941 on the way to north. (Centre) BF 109 E-7 of I/JG 77 at Rovaniemi in autumn 1941. The transfer flight code begins KD+. Lower wing tips wear the yellow eastern front marking. (Bottom) BF 109 E-7 of I/JG 77 at Rovaniemi in summer 1941. The rudder is sporting four aerial victory bars.

(Ylhäällä) 7./JG 5:n BF 109 E-7 kone, "valkoinen 8", Bodössä Norjassa maaliskuussa 1942. Koneen ohjaajana oli Ofw. Franz Dörr. Koneen nokan alapuolella on keltainen omakonetunnus (via B. Barbas). (Keskellä) 7./JG 5:n BF 109 E-7 kone Bodössä maaliskuussa 1942. Ohjaamon alla on lentueen leijona-tunnus (via B. Barbas). (Alhaalla) 7./JG 5:n BF 109 E-7 kone, "valkoinen 4", Bodössä maaliskuussa 1942. Koneen kokonokka on keltainen (via B. Barbas).

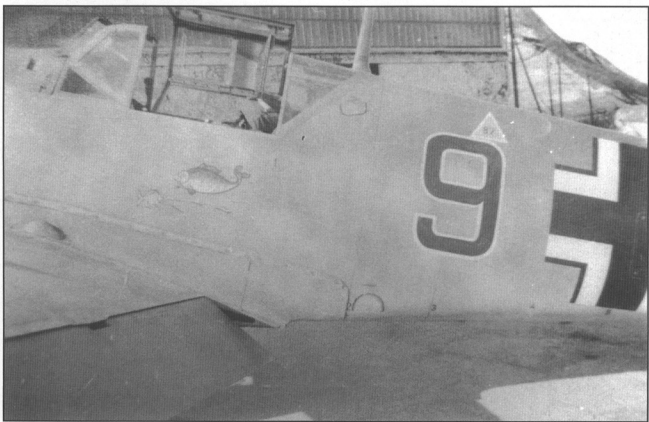

(Top) BF 109 E-7 of 7./JG 5, "white 8", at Bodö, Norway in March 1942. It was piloted by Ofw. Franz Dörr. Under the nose is yellow identification colour for friendly aircraft. (Centre) BF 109 E-7 of 7./JG 5 at Bodö in March 1942. Below the cockpit is the lion emblem of the 7. Staffel. (Bottom) BF 109 E-7 of 7./JG 5, "white 4", at Bodö in March 1942. The whole nose is yellow.

(Ylhäällä) 5./JG 5:n BF 109 F-4 kone, W.Nr. 10112, "punainen 14", kesällä 1942 ohjaajana Fw. Dietrich Weinitschke, joka palaa 200. sotalennoltaan (D. Weinitschke). (Keskellä) Ritariristillä palkittu maavoimien luutnantti istuu 8./JG 5:n BF 109 F-4 koneessa, "musta 5", jossa oli teksti Heli, Petsamossa kesällä 1942. Koneettaan esittelee Fw. Josef Kaiser (Bundesarchiv). (Alhaalla) 5./JG 5:n ohjaajan Fw. Josef Kunzin BF 109 E-7, "musta 9", koneessa oli pienet kalatunnus (via P. Petrick).

(Top) BF 109 F-4 of 5./JG 5, W.Nr. 10112, "red 14", in summer 1942 flown by Fw. Dietrich Weinitschke returnin from his 200th sortie. (Centre) An army Lieutenant is sitting in a BF 109 F-4 of 8./JG 5, "black 5", with an inscription Heli, at Petsamo in summer 1942. Fw. Josef Kaiser is demonstrating his aircraft to this Knight's Cross holder. (Bottom) BF 109 E-7 of 5./JG 5, "black 9", flown by Fw. Josef Kunz. The small fishes were a personal marking.

(Ylhäällä) I/JG 77:n ohjaaja
 Ofw. Hugo Dahmer osoittaa
 ilmavoittojaan Rovaniemellä
 heinäkuun lopussa 1941. Hän
 sai 1.8.41 ensimmäisenä poh-
 joisen lentäjistä ritariristin ja
 saavutti kaikkiaan 57 ilma-
 voittoa (Tekijän kokoelmat).
 (Keskellä) 8./JG 5:n päälli-
 kön Oblt. Hermann Segatzin
 BF 109 E-7 koneen pyrstö
 Petsamossa kesällä 1942.
 Vas. tuntematon, Fw. Josef
 Katser, Fw. Heinz Beyer, Fw.
 Rudi Linz ja Uffz. Jakob Norz
 (Bundesarchiv). (Alhaalla)
 8./JG 5:n ohjaaja Ofw. Hein-
 rich Bartels (13.11.42 ritari-
 risti ja yhteensä 99 ilmavoit-
 toa) on palannut BF 109 F-4
 konellaan, "musta 13", Pet-
 samoon 100. sotalennolta
 11.9.42 (via P. Petrick).

(Top) I/JG 77 pilot Ofw.
 Hugo Dahmer is pointing his
 aerial victories at Rovaniemi
 at the end of July 1941. On 1
 August 1941 he was the first
 recipient of the Knight's
 Cross among the northern
 fliers and achieved a total of
 57 aerial victories. (Centre)
 The BF 109 E-7 tail of the
 8./JG 5 leader Oblt. Hermann
 Segatz at Petsamo in summer
 1942. From left is unknown,
 Fw. Josef Kaiser, Fw. Heinz
 Beyer, Fw. Rudi Linz and
 Uffz. Jakob Norz. (Bottom)
 Ofw. Heinrich Bartels
 (13.11.42 Knight's Cross and
 totally 99 aerial victories) of
 8./JG 5 has returned in his
 BF 109 F-4, "black 13", from
 his 100th mission to Petsamo
 on 11 September 1942.

(Ylhäällä) III/JG 5:n komentaja Hptm. Günter Scholz lennolla Petsamon yllä kesällä 1942. BF 109 E-7 koneen ohjaamon edessä on laivueen Suomen lippu ja saapas-tunnus ja keltaisessa peräsimessä on 30 ilmavoittoviirua (Bundesarchiv). (Alhaalla) III/JG 5:n adjutantti Oblt. Rudolf Lüder starttaa BF 109 F-4 koneella Petsamosta kesällä 1942. Omakonetunnuksena oli keltainen väri nokan alaosassa (Bundesarchiv).

(Top) The commander of III/JG 5 Hptm. Günter Scholz seen above Petsamo in summer 1942. His BF 109 E-7 has the III Gruppe emblem, Finnish flag and Lapp boot in front of the cockpit and the yellow rudder carries 30 victory bars. (Bottom) Oblt. Rudolf Lüder, adjutant of III/JG 5 taking off in his BF 109 F-4 at Petsamo in summer 1942. Lower cowling has the yellow identification colour.

III/JG 5:n BF 109 F-4 hävittäjiä kesällä 1942 Jäämeren rintamalla tukikohtanaan Petsamo. "Keltainen 4" kuului 9. ja "valkoinen 6" 7. lentueelle. Jälkimmäisen koneen siivenkärjissä on valkoinen merkkiväri (Bundesarchiv).

BF 109 F-4 fighters of III/JG 5 at the Arctic Sea front based at Petsamo. "Yellow 4" belonged to the 9. Staffel and "white 6" to the Staffel. The latter is specially marked with white wing tips.

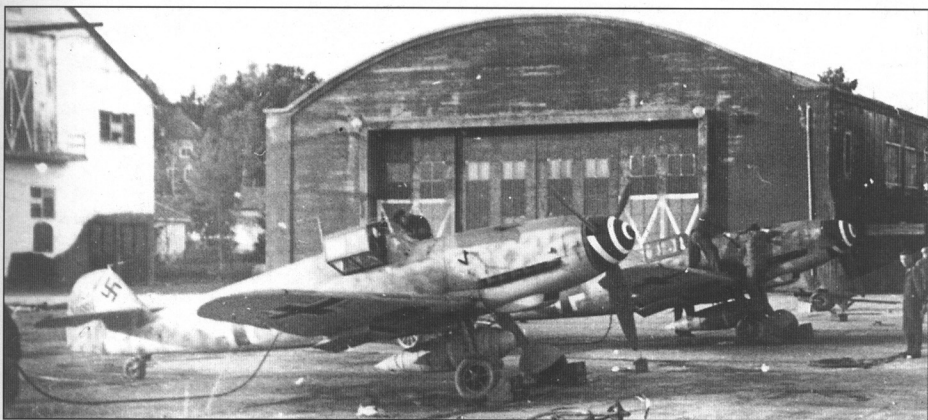

(Ylhäällä) Messerschmitt Bf 109 F-4 hävittäjä CI+MM Malmilla 21.4.42 matkalla Feldflufpark Porin kautta pohjoiseen JG 5:lle (E. Emaus). (Keskellä) Bf 109 F-4 tunnuksin VE+TU Malmilla, josta se starttasi 23.5.42 Poriin (E. Emaus). (Alhaalla) Bf 109 F-4 kone siirtolentotunnuksilla KJ+TP Malmilla odottamassa lähtöä Poriin 11.1.43 (A. Korhonen).

(Top) Messerschmitt Bf 109 F-4 fighter coded CI+MM at Malmi on 21 April 1942 on the way to JG 5 in the north via Feldflufpark Pori. (Centre) Bf 109 F-4 coded VE+TU at Malmi, from where it took off for Pori on 23 May 1942. (Bottom) Bf 109 F-4 plane with transfer codes KJ+TP at Malmi bound to Pori, which took place on 11 January 1943.

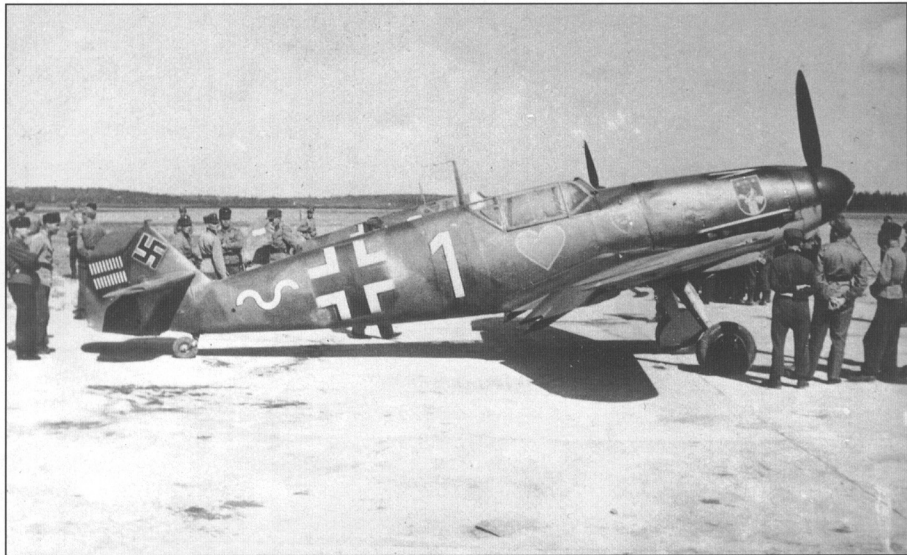

(Ylhäällä) 8./JG 5:n BF 109 F-4 hävittäjä, "musta 10", Petsamossa kesällä 1942. Koneen siipien kärjet ovat valkoiset (via P. Petrick). (Keskellä) 300 l lisäpolttoainesäiliöllä varustettuja BF 109 G-2 koneita Oslon Kjellerissä matkalla pohjoiseen III/JG 5:lle. Edessä oleva W.Nr. 14669 rikkoutui Salmijärvellä 17.5.43 (via K. Reine). (Alhaalla) Messerschmitt BF 109 G-8 kone, W.Nr. 200041, Lappeenrannassa 28.6.44, jolloin kone luovutettiin Suomen ilmavoimille. Tuleva tunnus MT-462 on merkitty liidulla ohjaamon taakse (SA-kuva).

(Top) BF 109 F-4 fighter of 8./JG 5, "black 10" at Petsamo in summer 1942. The wing tips are white. (Centre) BF 109 G-2 aircraft equipped with 300 l drop tanks at Oslo Kjeller on the way to north to III/JG 5. W.Nr. 14669 in front was broken at Salmijärvi on 17 May 1943. (Bottom) Messerschmitt BF 109 G-8 aircraft, W.Nr. 200041, at Lappeenranta on 28 June 1944, when it was delivered to The Finnish Air Force. The new serial MT-462 was chalked up behind the canopy.

(Ylhäällä) III/JG 54:n BF 109 F-4 pari Utissa 23.6.42. "Valkoinen 1" oli 7. lentueen päällikön Oblt. Friedrich Rupp (24.1.43 ritariristi ja yhteensä 52 ilmavoittoa) nimikkokone (O. Könönen). (Alhaalla) II/JG 54:n BF 109 G-2 parvi käytti huhtikuussa 1943 Malmin lento-kenttää tukikohtana Suomenlahden poikki vedetyn sukellusveneverkon suojauslennoilla. "Musta 1" oli tavallisesti 5. lentueen päällikön kone (O. Marttila).

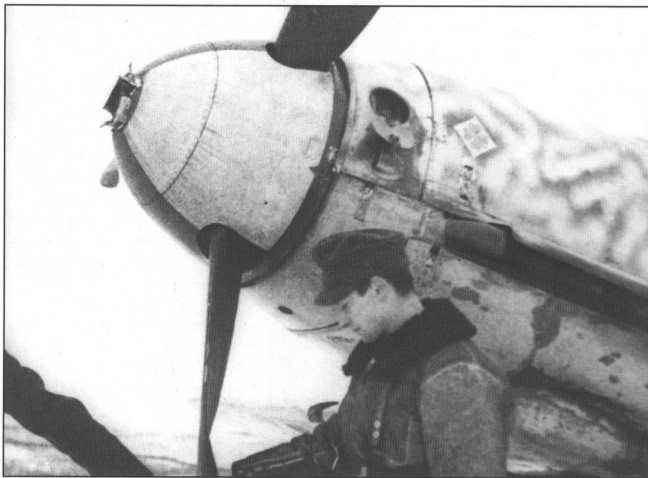
(Top) BF 109 F-4 pair of III/JG 54 at Utti on 23 June 1942. "White 1" was flown by the 7th Staffel leader Oblt. Friedrich Rupp (24.1.43 Knight's Cross and 52 aerial victories in total). (Bottom) BF 109 G-2 swarm of II/JG 54 used Malmi air base in April 1943 during air cover mission over the anti-submarine net across the Gulf of Finland. "Black 1" was usually flown by the 5th Staffel leader.

(Ylhäällä) Toinen III/JG 54:n parin koneista Uttissa oli "valkoinen 6". Koneen nokassa on 7. lentueen tunnus, ohjaamon edessä III laivueen tunnus ja ohjaamon alla JG 54 rykmentin tunnus (IMY). (Keskellä) 15-koneiseen Osasto Philippin kuulunut I./JG 54:n BF 109 F-4 hävittäjä, "valkoinen 11" Mensuvaarassa heinäkuussa 1942 (G. Magnusson). (Alhaalla) Osasto Philippin (Kommando I/JG 54) BF 109 F-4 kone, "valkoinen 6", Mensuvaarassa heinäkuussa 1942. Tehtävänä oli Laatokalla toimivan saksalais-italialaisen laivasto-osaston suojaus (M. Kalso).

(Top) The other aircraft of the III/JG 54 pair at Utti was the "white 6". The 7th Staffel emblem is on the nose, III Gruppe emblem in front of the cockpit and Geschwader emblem below the canopy. (Centre) BF 109 F-4 of I./JG 54, "white 11", belonging to 15 aircraft strong Detachment Philipp at Mensuvaara in July 1942. (Bottom) BF 109 F-4, "white 6", of Detachment Philipp (Kommando I/JG 54) at Mensuvaara in July 1942. This outfit flew top cover for a German-Italian naval unit operating in Lake Ladoga.

(Ylhäällä) 4./JG 5:n ohjaaja Lt. Heinrich Ehrler Petsamossa kesällä 1942. Takana on BF 109 F-4 "valkoinen 9" (PK-photo). (Keskellä) 6./JG 5:n ohjaaja Fw. Walter Schuck (30.9.44 ritariristi tammenlehvillä ja kaikkiaan 206 ilma-voittoa) Petsamossa keväällä 1943 (Bundesarchiv). (Alhaalla) 7./JG 5:n ohjaaja Uffz. Alfred Kern BF 109 F-4, "valkoinen 11", koneensa edessä Petsamossa keväällä 1943 (H. Schmidt).

(Top) 4./JG 5 pilot Lt. Heinrich Ehrler at Petsamo in summer 1942. Behind him is a BF 109 F-4 "white 9". (Centre) 6./JG 5 pilot Fw. Walter Schuck (30.9.44 Knight's Cross with Oakleaves and 206 aerial victories in total) at Petsamo in spring 1943. (Bottom) 7./JG 5 pilot Uffz. Alfred Kern in front of his BF 109 F-4, "white 11", at Petsamo in spring 1943.

(Ylhäällä) 6.JIG 5:n ässät, mahdollisesti 13.4.43 Salmijärveltä käydyin ilmataistelun jälkeen. Vas. Lt. Theodor Weissenberger (2.8.43 ritariristi tammenlehvillä ja 208 ilmavoittoa), lentueen päällikkö Oblt. Heinrich Ehrler (2.8.43 ritariristi tammenlehvillä ja 204 ilmavoittoa) ja Ofw. Rudolf Müller (19.6.42 ritariristi ja 94 ilmavoittoa) (Bundesarchiv). (Alhaalla) Vas. 6.JIG 5:n ohjaajat Fw. Hans Döbrich (19.9.43 ritariristi ja 65 ilmavoittoa) ja Ofw. Albert Brunner (3.7.43 ritariristi ja 53 ilmavoittoa) keväällä 1943. Takana on Döbrichin nimikkokone, BF 109 G-2/R6, "keltainen 10", jonka nokassa on lentueen apila -tunnus (via B. Barbas).

(Top) The aces of 6.JIG 5, possibly after a successful combat from Salmijärvi on 13 April 1943. Left Lt. Theodor Weissenberger (2.8.43 Knight's Cross with Oakleaves and 208 aerial victories), flight leader Oblt. Heinrich Ehrler (2.8.43 Knight's Cross with Oakleaves and 204 victories) and Ofw. Rudolf Müller (19.6.42 Knight's Cross and 94 victories). (Bottom) Left 6.JIG 5 pilot Fw. Hans Döbrich (19.9.43 Knight's Cross and 65 victories) and Ofw. Albert Brunner (3.7.43 Knight's Cross and 53 victories) in spring 1943. Behind the BF 109 G-2/R6, "yellow 10", flown by Döbrich, is carrying the 6th Staffel clover emblem on the nose.

(Ylhäällä) "Keltaisen 12" edessä seisova Hptm. Heinrich Ehrler nimitettiin kesäkuussa 1943 III/JG 5:n komentajaksi (via B. Barbas). (Keskellä) Ehrlerin BF 109 G-6 kone, "keltainen 12", kesällä 1943. Kone on vielä 6. lentueen väreissä. (via U. Larstuvold). (Alhaalla) Ehrlerin koneen peräsimessä on 131 ilmavoittomerkkiä talvella 1943/44 (via P. Petrick).

(Top) Hptm. Heinrich Ehrler in front of "yellow 12" was appointed to command III/JG 5 in June 1943. (Centre) BF 109 G-6, "yellow 12", flown by Ehrler in summer 1943. The colours are still those belonging to the 6th Staffel. (Bottom) Ehrler's rudder is sporting 131 kill markings in winter 1943/44.

(Ylhäällä) 6./JG 5:n päällikön Oblt. Heinrich Ehrlerin BF 109 G-2 kone, "keltainen 12", Petsamossa 27.3.43. Peräsimessä on 77 ilmavoittoviirua (via P. Petrick). (Keskellä) Fw. Rudolf Müllerin 1942 ammuttuaan II/JG 5:n 500. ilmavoiton (Bundesarchiv). (Alhaalla) Müller ammuttiin alas BF 109 G-2/R6, "keltainen 3", koneella 19.4.43 Murmanskin suunnalla ohjaajan joutuessa sotavangiksi (via B. Barbas).

(Top) BF 109 G-2 of 6./JG 5 leader Oblt. Heinrich Ehrler, "yellow 12", at Petsamo on 27 March 1943. There are 77 aerial victory bars on the rudder. (Centre) Fw. Rudolf Müller in June 1942 after scoring the 500th aerial victory of II/JG 5. (Bottom) Müller was shot down in BF 109 G-2/R6, "yellow 3", on 19 April 1943 in Murmansk area becoming a POW.

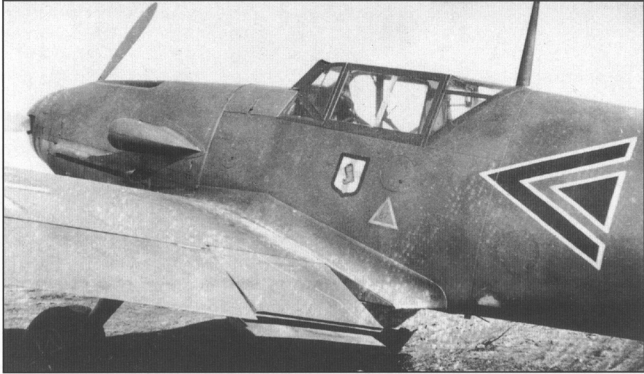

(Ylhäällä) 8./JG 5:n BF 109 F-4 koneesta, "musta 5", nousee Fw. Heinz Beyer keväällä 1943. Ohjaamon alla on 8. lentueen alppiruusu -tunnus ja Tirolin kotka (Bundesarchiv). (Keskellä) 9./JG 5:n BF 109 G-2 koneessa, "keltainen 4", oli nimikointi Joska kesällä 1943 (Bundesarchiv). (Alhaalla) 8./JG 5:n ohjaaja Fw. Jakob Norz (26.3.44 ritariristi ja 117 ilmavoittoa) BF 109 G-2 koneen, "musta 8", edessä keuhällä 1943 (via B. Barbas).

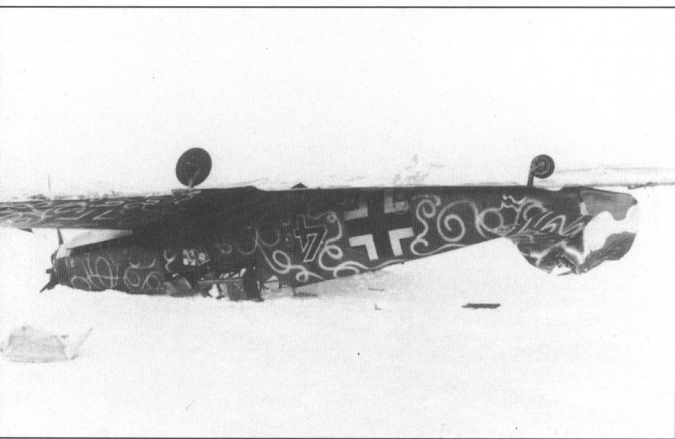
(Top) Fw. Heinz Beyer climbs out of BF 109 F-4 of 8./JG 5, "black 5", in spring 1943. Below the cockpit is the 8th Staffel badge and the Tirolean eagle. (Centre) BF 109 G-2 of 9./JG 5, "yellow 4", has inscription Joska in summer 1943. (Bottom) 8./JG 5 pilot Fw. Jakob Norz (26.3.44 Knight's Cross and 117 aerial victories in total) in front of his BF 109 G-2 fighter, "black 8", in summer 1943.

(Ylhäällä) III/JG 5:n komentajan Maj. Günter Scholz'in BF 109 F-4 kone keväällä 1943 (via B. Barbas). (Keskellä) II/JG 5:n komentaja Hptm. Horst Carganico (25.9.41 ritariristi ja 60 ilmavoittoa) BF 109 G-6 koneensa edessä Alakurtissa syyskuussa 1943 (Bundesarchiv). (Alhaalla) III/JG 5:n komentaja Oblt. Franz Dörr (19.8.44 ritariristi ja 128 ilmavoittoa) BF 109 G-6 koneessaan Petsamossa kesällä 1944 (via B. Barbas).

(Top) BF 109 F-4 of III/JG 5 commander Maj. Günter Scholz in spring 1943. (Centre) II/JG5 commander Hptm. Horst Carganico (25.9.41 Knight's Cross and totally 60 aerial victories) in front of his BF 109 G-6 machine at Alakurtti in September 1943. (Bottom) III/JG 5 commander Oblt. Franz Dörr (19.8.44 Knight's Cross and 128 aerial victories in total) sitting on his Bf 109 G-6 aircraft at Petsamo in summer 1944.

(Ylhäällä) 5./JG 5:n BF 109 G-2 hävittäjäpommittaja, "musta 10", Petsamossa keväällä 1943 (via P. Petrick). (Keskellä) 8./JG 5:n BF 109 F-4 hävittäjä, "musta 7", Petsamossa keväällä 1943. Takarungossa on suurikokoinen III laivueen ympyrätunnus (via P. Petrick). (Alhaalla) 8./JG 5:n BF 109 F-4 kone, "musta 4", ympäri menneenä Petsamossa 21.3.43. Ohjaajana oli Ofw. Karl Schulz (via P. Petrick).

(Top) BF 109 G-2 fighterbomber of 5./JG 5, "black 10", at Petsamo in spring 1943. (Centre) BF 109 F-4 fighter of 8./JG 5, "black 7", at Petsamo in spring 1943. There is a large III Gruppe circle sign on the rear fuselage. (Bottom) BF 109 F-4 of 8./JG 5, "black 4", flipped over at Petsamo on 21 March 1943. The pilot was Ofw. Karl Schulz.

(Ylhäällä) 8./JG 5:n BF 109 F-4 kone "musta 3" Petsamossa keväällä 1943 (via B. Barbas). (Keskellä) 6./JG 5:n BF 109 F-4 kone, "keltainen 1", Petsamossa marraskuussa 1942. Ohjaajana oli Fw. Walter Schuck (H. Schmidt). (Alhaalla) 1./J32:n BF 109 G-4 tiedustelukone Alakurtissa maaliskuussa 1944 (Bundesarchiv).

(Top) BF 109 F-4 of 8./JG 5, "black 3" at Petsamo in spring 1943. (Centre) BF 109 F-4 of 6./JG 5, "yellow 1", at Petsmo in November 1942. It was flown by Fw. Walter Schuck. (Bottom) BF 109 G-4 reconnaissance fighter of 1./J32 at Alakurtti in March 1944.

(Ylhäällä) 9./JG 5:n BF 109 G-2 hävittäjä, "keltainen 10", Petsamossa kesällä 1943. Koneessa on valkoiset siiven kärjet (via P. Petrick). (Keskellä) 6./JG 5:n BF 109 G-2/R6 kone "keltainen 13" Alakurtissa elokuussa 1943 (PK-photo). (Alhaalla) 8./JG 5:n BF 109 F-4 kone "musta 15" syksyllä 1943. Keskellä on koneen ohjaaja Fw. Rudolf Mayer (via B. Barbas).

(Top) BF 109 G-2 fighter of 9./JG 5, "yellow 10", at Petsamo in summer 1943. The machine has white wing tips. (Centre) BF 109 G-2/R6 of 6./JG 5, "yellow 13" at Alakurtti in August 1943. (Bottom) BF 109 F-4 of 8./JG 5, "black 15" during autumn 1943. In the middle is the pilot Fw. Rudolf Mayer.

(Ylhäällä) III/JG 5:n BF 109 G-6 koneita Alakurtissa keväällä 1944 (via P. Petrick). (Keskellä) 10./JG 5:n BF 109 G-6 kone, "musta 4", Kaamasessa lokakuussa 1944. Ohjaajat vas. Fw. Wollmann, Ofw. Villing, tuntematon, Uffz. Reber ja tuntematon (via B. Barbas). (Alhaalla) 1./JNAGr 5:n BF 109 G-6/U3 tiedustelukone Utissa kesäheinäkuun vaihteessa 1944. Yksikkö oli alistettu Osasto Kuhlmeij:lle käytön suhteen (SA-kuva).

(Top) BF 109 G-6 fighters of III/JG 5 at Alakurtti in spring 1944. (Centre) BF 109 G-6 of 10./JG 5, "black 4", at Kaamanen in October 1944. Pilots from left were Fw. Wollmann, Ofw. Villing, unknown, Uffz. Reber and unknown. (Bottom) BF 109 G-6/U3 recon fighter of 1./JNAGr. 5 at Utti during the shift of June and July 1944. This unit was subordinated to Detachment Kuhlmeij.

*I/JG 302:n Messerschmitt BF 109 G-6/R6, "punainen 29", yöhävittäjä Malmilla 28.2.44. Helmikuussa kaksi-
toista yksikön konetta saapui torjumaan venäläisten yö-
pommituksia Helsinkiin. Koneet kuuluivat 1. lentueelle,
vaikka niissä oli 2. lentueen punaiset numerot (SA-ku-
va).*

*Messerschmitt BF 109 G-6/R6 of I/JG 302, "red 29",
night fighter at Malmi on 28 February 1944. In the
course of the month twelve aircraft of the Gruppe
arrived to Helsinki to repel Soviet night bombings. The
planes belonged to the 1st Staffel although carrying
colours of the 2nd one.*

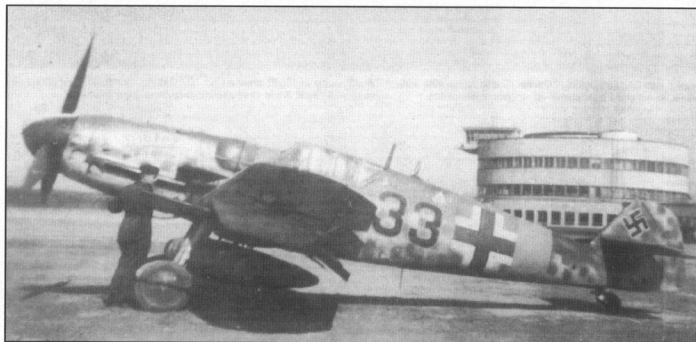

(Ylhäällä ja keskellä) I/JG 302:n BF 109 G-6/R6 koneita Malmilla 28.2.44. Koneiden oikean siiven alla on taktinen musta väri. "Punainen 26" veivataan käyntiin ja "punainen 24" on lämmityskäytössä (SA-kuva). (Alhaalla) I/JG 302:n BF 109 G-6/R6 kone, "punainen 33", Malmilla toukokuussa 1944, jolloin osasto palasi Saksaan (Tekijän kokoelmat).

(Top and centre) BF 109 G-6/R6 aircraft of I/JG 302 at Malmi on 28 February 1944. The bottom of the starboard wing has a black tactical colour. "Red 26" is being started and "red 24" is warming up. (Bottom) BF 109 G-6/R6 of I/JG 302, "red 33", at Malmi in May 1944, when the detachment flew back to Germany.

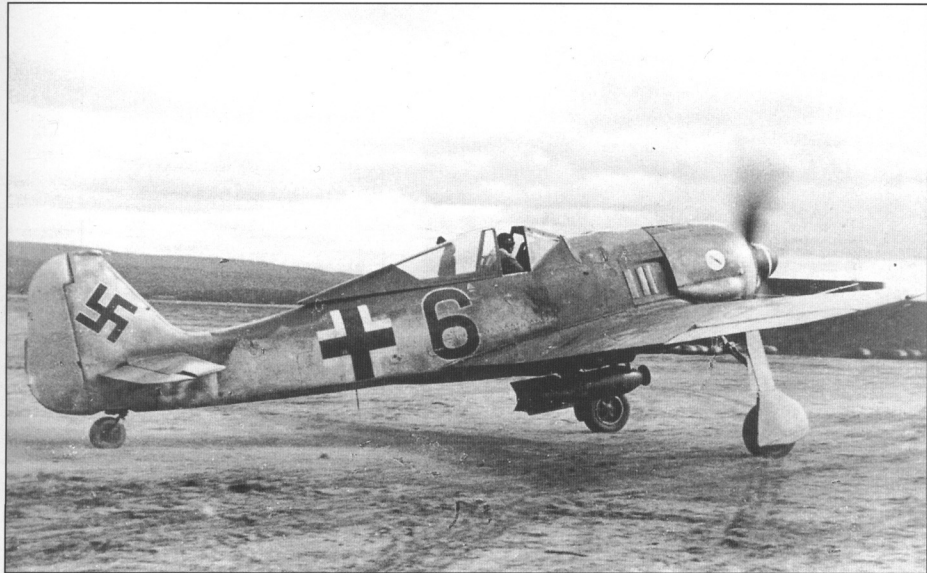

(Ylhäällä) 3./JG 5:n Focke-Wulf FW 190 A-2 hävittäjä, "keltainen 2", Bergenin Herdlassa toukokuussa 1943 (IMY). (Keskellä) 13./JG 5:n Focke-Wulf FW 190 F-8 kone Kirkkoniemessä syyskuussa 1944 (via U. Larssuvold). (Alhaalla) 14.(Jabo)JG 5:n FW 190 A-3 hävittäjäpommittaja, "musta 5", Petsamossa kesällä 1943 (via J. Weal).

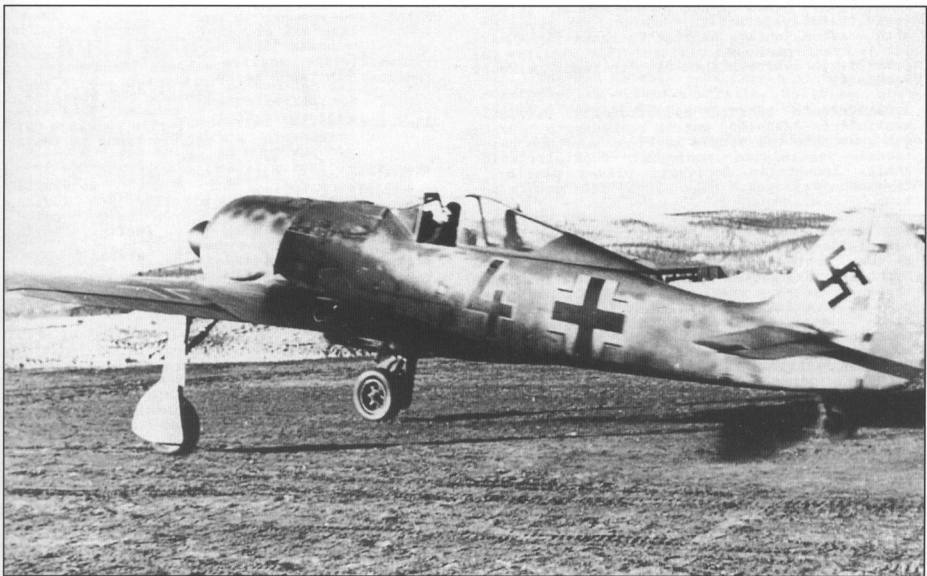

(Top) Focke-Wulf FW 190 A-2 fighter of 3./JG 5, "yellow 2", at Bergen Herdla, Norway in May 1943. (Centre) Focke-Wulf FW 190 F-8 plane of 13./JG 5 at Kirkenes in September 1944. (Bottom) FW 190 A-3 fighter bomber of 14.(Jabo)JG 5, "black 5", at Petsamo in summer 1943.

(Ylhäällä) 14.(Jabo)/JG 5:n FW 190 A-3 hävittäjäpommittaja, "musta 6", Petsamossa kesällä 1943. Koneen nokassa on lentueen pommi ja jousi -tunnus (via K. Maesel). (Alhaalla) Saman yksikön FW 190 A-3 kone, "musta 4", Petsamossa keväällä 1943 (via K. Maesel).

(Top) FW 190 A-3 fighter bomber of 14.(Jabo)/JG 5, "black 6", at Petsamo in summer 1943. The Staffel emblem bomb and bow is on the nose. "Black 4", another FW 190 A-3 of the same unit at Petsamo in spring 1943.

III/JG 54:n komentajan Maj. Erich Rudorfferin (25.1.45 ritariristi tammenlehvin ja miekoin ja yhteensä 222 ilmavoittoa) Focke-Wulf FW 190 A-6 kone, "musta >>", Immolassa kesäkuun lopulla 1944. Osasto Kuhlmeyn hävittäjäosastona toimivat tämän laivueen 4. ja 5. lentueet (SA-kuva ja C-E. Bruun).

Focke-Wulf FW 190 A-6, "black >>", flown by the commander of III/JG 54 Maj. Erich Rudorffer (25.1.45 Knight's Cross with Oakleaves and Swords and totally 222 aerial victories) seen at Immola at the end of June 1944. The 4th and 5th Staffel of III/JG 54 composed the fighter unit of Gefechtsverband Kuhlmei.

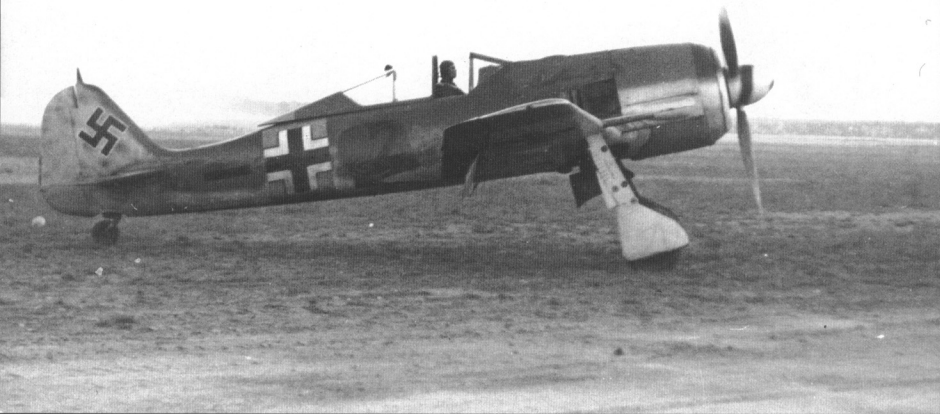

(Ylhäällä) 4./JG 54:n FW 190 A-6 kone Immolassa ke-
säkuun lopulla 1944. Sen keltainen omakonetunnus no-
kassa käsitti myös panssarirenkaan (C-E. Bruun). (Alla)
4./JG 54:n FW 190 A-6 koneesta, "valkoinen 4", on ir-
rotettu ulommat siipipykit ketteryyden parantamiseksi,
Immola kesäkuun lopussa 1944 (Bundesarchiv).

(Top) FW 190 A-6 of 4./JG 54 at Immola at the end of
June 1944. The yellow identification colour below the
nose was extended to the armoured ring. (Bottom) In
order to increase manoeuvrability the outer wing
cannon have been removed from, FW 190 A-6 of 4./JG
54, "white 4", Immola end June 1944.

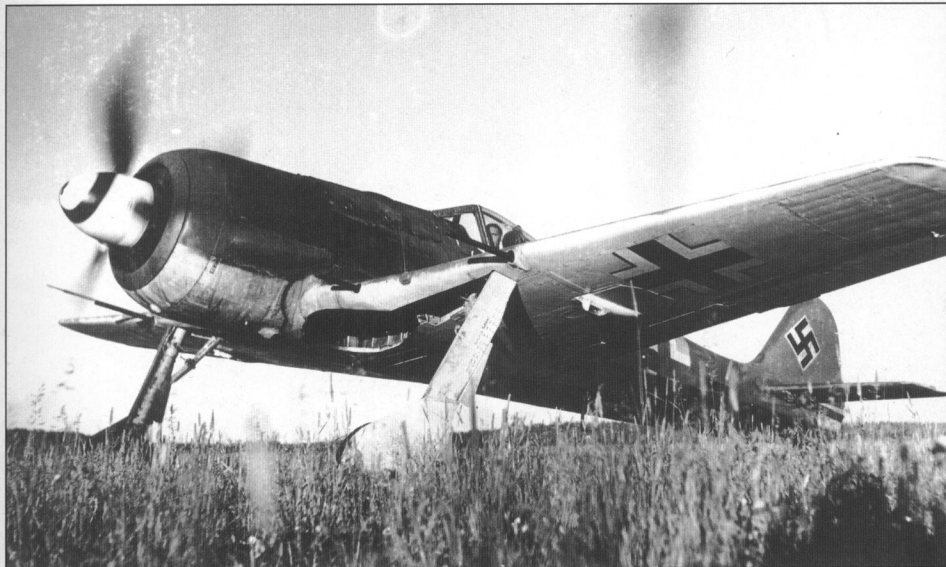

(Ylhäällä) 5.JG 54:n ohjaajan Oblt. Helmut Radtken FW 190 A-6 hävittäjä, "musta 2", Immolassa heinäkuun alussa 1944 (P. Saari). (Alhaalla) Radtke starttaa "mustalla 2:lla" Immolasta 2.7.44 klo 20 juuri ennen kuin venäläiset rynnäköivät kentälle. Ohjaamon alla on nimikointi Schlange (käärme) (SA-kuva).

(Top) FW 190 A-6 fighter, "black 2", flown by Oblt. Helmut Radtke of 5.JG 54 at Immola in early July 1944. (Bottom) Radtke is taking off in "black 2" at Immola on 2 July 1944 at 8 p.m. just moments before the Soviet air strike on the base. Below the cockpit is inscription Schlange (snake).

(Ylhäällä) 5./JG 54:n päällikön Oblt. Wilhelm Schillingin (10.10.42 ritariristi ja yhteensä 50 ilmavoittoa) FW 190 A-6 kone, "musta 1", Immolassa 2.7.44 (SA-kuva) (Alhaalla) 5./JG 54:n ohjaaja Lt. Gerhard Thyben (8.4.45 ritariristi tammenlehvin ja yhteensä 157 ilmavoittoa) starttaa FW 190 A-6 koneella "musta 1" Immolasta 2.7.44 hälytyslennolle juuri ennen klo 20 alkanutta pommisadetta (SA-kuva).

(Top) FW 190 A-6, "black 1", of 5./JG 54 leader Oblt. Wilhelm Shilling (10.10.42 Knight's Cross and 50 aerial victories in total) at Immola on 2 July 1944. (Bottom) Lt. Gerhard Thyben (8.4.45 Knight's Cross with Oakleaves and totally 157 aerial victories) of 5./JG 54 is taking off in "black 1" at Immola on 2 July 1944 at 8 p.m. just before the bombs start falling.

(Ylhäällä) 4.JG 54:n FW 190 A-6, "valkoinen 7", käymässä Käkisalmissa 18.6.44 (C-E. Bruun). (Alhaalla) 4.JG 54:n FW 190 A konetta, "valkoinen 20", valmistellaan lennolle Immolassa 2.7.44. Yllä neljatoista I/SG 3:n Stukaa palaa pommituslennolta Ihtantalaan (SA-kuva).

(Top) FW 190 A-6 of 4.JG 54, "white 7", on a visit to Käkisalmi on 18 June 1944. (Bottom) FW 190 A of 4.JG 54, "white 20", is being prepared for a mission at Immola on 2 July 1944. Above fourteen Stukas are returning from a bombing mission to Karelian Isthmus.

(Ylhäällä) 4./JG 54:n päällikkö Lt. Heinz Wernicke (30.9.44 ritariristi ja kaikkiaan 117 ilmavoittoa) Immolassa heinäkuun alussa 1944. FW 190:n taktinen tunnus on "valkoinen 12" (SA-kuva). (Alhaalla) 5./JG 54:n ohjaaja Uffz. Gerhard Frädrich Immolassa heinäkuun alussa 1944. Koneessa on nimikointi Hasherl (telliikki) (SA-kuva).

(Top) 4./JG 54 leader Lt. Heinz Wernicke (30.9.44 Knight's Cross and 117 aerial victories in total) at Immol in early July 1944. The tactical code of the FW 190 is "white 12". (Bottom) Uffz. Gerhard Frädrich of 5./JG 54 at Immol in early July 1944. Below the cockpit is inscription Hasherl (pet).

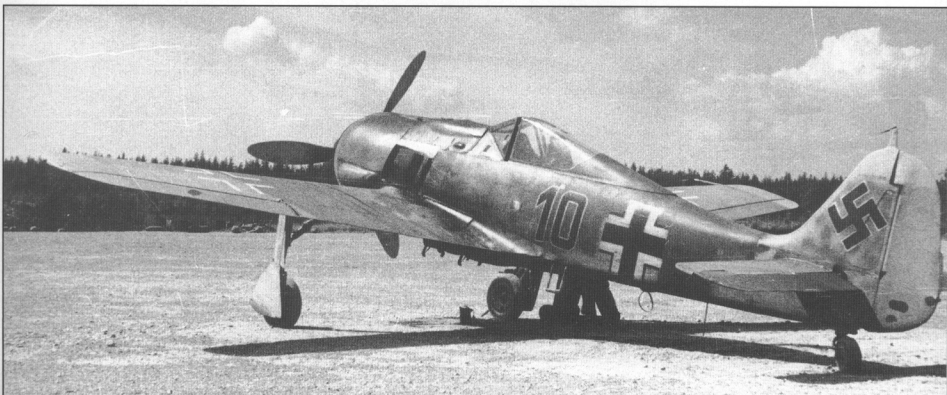
(Ylhäällä) Maataistelurykmentti SG 5:n I Gruppen (läävteen) komentajan Maj. Fritz Schröterin (24.9.42 ritariristi) Focke-Wulf FW 190 F-8 kone, W.Nr. 931666, tunnuksilla Q9+AB Utissa 7.8.44. Q9 oli rykmentin tunnus ja esikunnan koneissa oli vihreä kolmas kirjain, tässä "A", joka on myös laskutelineen luukussa (Tekijän kokoelmat). (Alhaalla) 1./SG 5:n ohjaajan Oblt. Walter Schnellerin FW 190 F-8 konetta, "musta 6", tankataan Immolassa 28.6.44 (SA-kuva).

(Top) Focke-Wulf FW 190 F-8, W.Nr. 931666, coded Q9+AB, of 1./SG 5 commander Maj. Fritz Schröter (24.9.42 Knight's Cross). Q9 was the Geschwader sign and the staff aircraft wore a green letter, here "A", which is repeated on the landing gear door. (Bottom) FW 190 F-8 of 1./SG 5, "black 6", flown by Oblt. Walter Schneller, is being refuelled at Immola on 28 June 1944.

1./SG 5:n Fw 190 F-8 kone, "musta 10", Immolassa 28.6.44 ohjaajana Fw. Hartmut Gellwart. Yksikkö periytyi 14.(Jabo)/JG 5:stä, kuten sen käyttämät taktiset numerotkin (SA-kuva).

FW 190 F-8 of 1./SG 5, "black 10", at Immola on 28 June 1944 piloted by Fw. Hartmut Gellwart. This Staffel was inherited from 14.(Jabo)/JG 5, as well as the tactical markings.

(Ylhäällä) Jagdgruppe Stavangerin Messerschmitt Me 110 C-4 raskas hävittäjä (Zerstörer) tunnuksella LN+DR Mandalissa Etelä-Norjassa keväällä 1941. LN oli pohjoisessa toimivien raskashävittäjäyksiköiden tunnusyhdistelmä. Nokassa on vielä III/ZG 76:n tunnus (via P. Petrick). (Alhaalla) Me 110 E-2 kone siirtolentotunnuksella VN+CV Kauhavalla 29.10.41 matkalla pohjoiseen I.(Z)/JG 77:lle (Ilmavoimat).

(Top) Messerschmitt Me 110 C-4 heavy fighter coded LN+DR of Jagdgruppe Stavanger at Mandal, southern Norway in spring 1941. LN was the sign of heavy fighter units in the north. The nose still carries the emblem of III/ZG 26. (Bottom) Me 110 E-2 coded VN+CV at Kauhava on 29 October 1941 on the way north to I.(Z)/JG 77.

(Ylhäällä) 1.(Z)/JG 77:n päällikön Oblt. Felix Brandis teki tällä Me 110 E-1 koneella, W.Nr. 4114, tunnuksin LN+FR 1.9.41 pakkolaskun Pajalaan, Ruotsiin (B. Widfeldt). (Keskellä) Stab ZG 76:n Me 110 E-2 kone, W.Nr. 3761, tunnuksin M8+YE Porissa kesällä 1941. Hptm. Gerhard Schaschke ammuttiin alas tällä koneella 4.8.41 Murmanskin suunnalla (IMY). (Alhaalla) 6.(Z)/JG 5:n Me 110 D tunnuksella LN+CR keväällä 1942 (Tekijän kokoelmat).

(Top) 1.(Z)/JG 77 leader Oblt. Felix Brandis made a forced landing with this Me 110 E-1 plane, W.Nr. 4114, coded LN+FR to Pajala, Sweden on 1 September 1941. (Centre) Me 110 E-2, W.Nr. 3761, coded M8+YE of Stab ZG 76 seen at Pori in summer 1941. Hptm. Gerhard Schaschke was shot down in this aircraft in Murmansk area on 4 August 1941. (Bottom) Me 110 D of 6./JG 5, coded LN+CR in spring 1942.

(Ylhäällä) 6.(Z)/JG 5:n päällikkön Oblt. Felix Brandisin Me 110 E-2 kone tunnuksin LN+LR Malmilla tammi-kuussa 1942 (Tekijän kokoelmat). (Alhaalla) Oblt. Felix Brandis (oikealla) ja kk-ampuja Fw. Herbert Baus LN+LR:n edessä ennen 2.2.42, jolloin Brandis sai surmansa lento-onnettomuudessa Tuoppajärvellä (Bundesarchiv).

(Top) Me 110 E-2 coded LN+LR at Malmi in January 1942 flown by 6.(Z)/JG 5 leader Oblt. Felix Brandis. (Bottom) Oblt. Felix Brandis (right) and gunner Fw. Herbert Baus in front of LN+LR before 2 February 1942, when Brandis was killed in a flying accident at Tuoppajärvi.

Stab II/ZG 76:n Me 110 E-1 kone, W.Nr. 6863, tunnuksella M8+KC Porissa 8.8.41. Maj. Erich Groth (1.10.40 ritariristi ja 13 ilmavoittoa) menehtyi tällä koneella neljä päivää myöhemmin lento-onnettomuudessa Stavangerin lähistöllä. Alla hän on kapt. Kyösti Kurimon ja ltn. Aaro Melasniemen välissä (K. Salonen).

Me 110 E-1, W.Nr. 6863, coded M8+KC of Stab II/ZG 76 at Pori on 8 August 1941. Maj. Erich Groth (1.10.40 Knight's Cross and 13 aerial victories) was killed four days later in this plane in a crash near Stavanger. Below he is between Capt. Kyösti Kurimo and Lt. Aaro Melasniemi.

(Ylhäällä) 13.(Z)/JG 5:n Messerschmitt Me 110 F-2 kone tunnuksin 1B+LX syksyllä 1943. 1B oli yksikön tunnus ja tukikohtana oli Kirkkonie mi (Bundesarchiv). (Keskellä) Me 110 F-2 kone tunnuksin VE+VZ Malmilla tammikuussa 1943 matkalla Feldflufpark Poriin (A. Korhonen). (Alhaalla) 13.(Z)/JG 5:n päällikön Hptm. Herbert Treppen Me 110 G-2 kone, W.Nr. 120037, tunnuksella 1B+AX Kirkkoniemessä syksyllä 1943 (Bundesarchiv).

(Top) Messerschmitt Me 110 F-2 of 13.(Z)/JG 5 coded 1B+LX in autumn 1943. 1B was the sign of the unit, which was based at Kirkenes. (Centre) Me 110 F-2 coded VE+VZ at Malmi in January 1943 on the way to Feldflufpark Pori. (Bottom) Me 110 G-2, W.Nr. 120037, coded 1B+AX at Kirkenes in autumn 1943 flown by 13.(Z)/JG 5 leader Hptm. Herbert Treppe.

(Ylhäällä) 13.(Z)/JG 5:n Me 110 koneita lennolla Muurmannin radan yllä kesällä 1942. Etummainen kone LN+AR on alatyyppiä F-2 ja taaempi LN+TR on E-2 versio (Tekijän kokoelmat). (Alhaalla) 13.(Z)/JG 5:n Me 110 F-2 tunnuksella LN+MR Porissa keväällä 1943. Nokassa on lentueen mäyräkoira -tunnus (Tekijän kokoelmat).

(Top) Me 110 planes of 13.(Z)/JG 5 in flight above the Murmansk railway in summer 1942. In front LN+AR is an F-2 version and LN+TR behind is an E-2. (Bottom) Me 110 F-2 of 13.(Z)/JG 5 coded LN+MR at Pori in spring 1943. On the nose is the Staffel tax emblem.

(Ylhäällä) Syöksypommitusrykmentti St.G 1:n I Gruppen (laivueen) Junkers Ju 87 R-2 tunnuksella A5+BH Jonsvatnetin jäällä Trondheimin edustalla huhtikuussa 1940. "Valkoinen B" ja spinnerin kärki kuuluvat 1. lentueen merkkeihin (Bundesarchiv). (Alhaalla) IV(St)/LG 1:n Ju 87 B-2 kone tunnuksella LI+FU Banakissa Pohjois-Norjassa keväällä 1941. "Valkoinen F" ja nauha spinnerissä sekä U kirjain ilmaisevat koneen kuuluvan 10. lentueelle (Bundesarchiv).

(Top) Junkers Ju 87 R-2 dive bomber I/St.G 1 coded A5+BH on Jonsvatnet ice near Trondheim in April 1940. "White B" and spinner tip signify the 1st Staffel. (Bottom) Ju 87 B-2 of IV(St)/LG 1 coded LI+FU at Banak in northern Norway in spring 1941. "White F" and band around spinner plus the fourth letter U informs that the plane belongs to the 10th Staffel.

10.(St)/LG 1:n Ju 87 B-2 kone tunnuksella LI+LU Banakissa keväällä 1941. LI oli Lehrgeschwader (mallirykmentti) 1:n tunnus, konekohtainen kirjain "L" oli valkoinen ja koneen nokassa on tämän rykmentin IV laivueen pommilla ratsastava piru -tunnus (Bundesarchiv).

Ju 87 B-2 of 10.(St)/LG 1 coded LI+LU at Banak in spring 1941. LI was the sign of Lehrgeschwader 1, individual letter "L" was white and the IV gruppe bomb and devil badge is on the nose.

(Ylhäällä) Stab IV(St)/LG 1:n Junkers Ju 87 B-2 syöksypommittaja tunnuksella LI+XF Banakissa keväällä 1941 (Bundesarchiv). (Keskellä) I/St.G 5:n Ju 87 B-2 konetta tankataan Alakurtissa keväällä 1942 (Tekijän kokoelmat). (Alhaalla) Rovaniemen Stukakoulun Ju 87 B-2 kone, "punainen J", kesällä 1942 IV(St)/LG 1:n tunnuksella (Sotamuseo).

(Top) Junkers Ju 87 B-2 dive bomber of Stab IV(St)/LG 1 coded LI+XF at Banak in spring 1941. (Centre) Ju 87 B-2 of I/St.G 5 is refuelled at Alakurtti in spring 1942. (Bottom) Ju 87 B-2, "red J", of Rovaniemi Stuka School wearing IV(St)/LG 1 emblem in summer 1942.

(Ylhäällä) 2./St.G 5:n Junkers Ju 87 R-2 tunnuksilla L1+FK Malmilla helmikuun alussa 1943 matkalla Tallinnaan. Osaston nimi oli tammikuuhun 1942 asti IV(St)/LG 1 (A. Korhonen). (Keskellä) Ju 87 R-2 siirtolentotunnuksella KC+YV Malmilla, mistä kone siirtyi Poriin 11.1.43 (A. Korhonen). (Alhaalla) II/St.G 5:n komentajan Hptm. Martin Möbusin (25.4.44 ritariristi tammenlehvin) Junkers Ju 87 D-5 syöksypommittaja tunnuksella J9+AB Nautsissa syyskuussa 1943. Konekohtainen "vihreä A" kirjain on myös siipien päällä (Bundesarchiv).

(Top) Junkers Ju 87 R-2 of 2./St.G 5 coded L1+FK at Malmi in early February 1943 on the way to Tallinn, Estonia. The unit was until January 1942 IV(St)/LG 1. (Centre) Ju 87 R-2 coded KC+YV at Malmi, from where it flew to Pori on 11 January 1943. (Bottom) Junkers Ju 87 D-5 divebomber of II/St.G 5 commander Hptm. Martin Möbus (25.4.44 Knight's Cross with Oakleaves) coded J9+AB at Nautsi in September 1943. The individual "green A" letter is also above the wings.

Lento-osasto Kuhlmeihin kuuluivat syöksypommituslasku I/SG 3, hävittäjälentueet 4. ja 5./JG 54 sekä maataistelulentue I./SG 5. Tiedustelun hoiti I./NAGr. 5 ja kuljetukset TGr. 10 vahvistettuna Ju 52 lentueella. Kesäkuun 16 päivä 1944 osaston pääosa (noin 75 konetta) saapui Tallinnasta Malmille, mistä siirtyi saman tien Immolaan aloittaen sotalennot seuraavana päivänä. Kesäkuun 22 päivä saapui pohjoisesta I./SG 5 Immolaan. Gefechtsverband Kuhlmei toimi Suomessa 16.6.44 - 21.7.44 välisen ajan.

Stuka-laivuetta I/SG 3 komensi Hptm. Hans von Bergen (19.9.42 ritariristi) lentueenpäälikköinä Oblt. Hans Töpfer, Oblt. Gerhard Glaser ja Lt. Theo Baurle. II/JG 54:n hävittäjiä johti maj. Erich Rudorffer, 4. lentueen päälikkönä Hptm. Herbert Aloe ja 21.6.44 alkaen Lt. Heinz Wernicke sekä 5. lentueen Oblt. Wilhelm Schilling. I/SG 5:n päälikköinä olivat Oblt. Richard Hamann ja 5.7.44 alkaen Oblt. Franz-Josef Schoppe.

Stukia oli osaston Immolassa oloajan kunnossa 23 - 33 konetta. I/SG 3 lensi Suomessa 1200 sotalentoa, joilla pudotettiin 540 tonnia pommeja. II/JG 54:n FW 190 A hävittäjien määrä vaihteli 19 ja 33 välillä. Niillä lennettiin lähes 1000 konelentoa, joilla ammuttiin alas 126 konetta. I./SG 5:llä oli keskimäärin kunnossa kahdeksan FW 190F rynnäkkökoneita. Sotalentoja kertyi Osasto Kuhlmeissä 500, joilla pudotettiin pommeja 230 tonnia.

Gefechtsverband Kuhlmei consisted of I./Schlachtgeschwader 3, 4. and 5./Jagdgeschwader 54 plus I./Schlachtgeschwader 5. I./Nahafklärungsgruppe 5 took care of reconnaissance and Transportgruppe 10 assisted with a Ju 52 flight carried the equipment. On 16 June 1944 the main part of the detachment (about 75 aircraft) arrived from Tallinn to Malmi and straight on to Immola flying the first sorties next day. On June 22 I./SG 5 arrived from north to Immola. Battle Unit Kuhlmei operated in Finland until 21 July 1944.

The Stuka Guppe I/SG 3 was commanded by Hptm. Hans von Bergen (19.9.42 Knight's Cross) with Staffel leaders Oblt. Hans Töpfer, Oblt. Gerhard Glaser and Lt. Theo Baurle. II/JG 54 fighters were commanded by Maj. Erich Rudorffer with 4th Staffel led by Hptm. Herbert Aloe and from 21.6.44 Lt. Heinz Wernicke and 5th Staffel by Oblt. Wilhelm Schilling. I./SG 5 was headed by Oblt. Richard Hamann and from 5.7.44 Oblt. Franz-Josef Schoppe.

While stationed at Immola the Stuka unit had between 23 and 33 serviceable dive bombers. I/SG 3 flew in Finland 1200 sorties and dropped 540 tons bombs. II/JG 54 had between 19 and 33 FW 190 A fighters available for operations flying almost 1000 sorties and claiming 126 aerial victories. I./SG 5 had in average eight FW 190 F assault planes on charge carrying out 500 sorties and dropping 230 tons of bombs.

1. ISG 3:n Junkers Ju 87 D-5 kone S7+HH Immolassa 28.6.44. S7 oli rynnäkkörykmentti SG 3:n tunnus, kolmas kirjain "H" oli konekohtainen taktinen tunnus, neljäs kirjain H ilmaisi 1. lentueen, kuten valkoinen kirjain ja spinnerin kärki. "Valkoinen H" on myös laskutelineen tossujen kärjessä (SA-kuva).

Junkers Ju 87 D-5 of 1. ISG 3 coded S7+HH at Immola on 28 June 1944. S7 was the sign of SG 3, third letter "H" was the individual tactical marking, fourth letter H informed the 1st Staffel, as did the white letter and spinner tip. "White H" is also in front of the wheel spats.

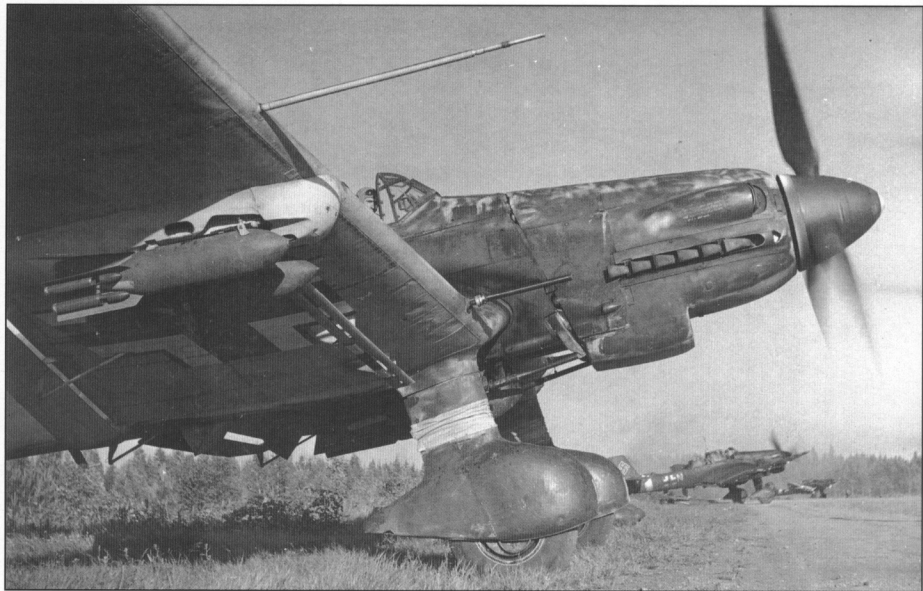

(Ylhäällä) Stab I/SG 3:n Ju 87 D-5 kone S7+DB kuormattuna Immolassa kesäkuun lopussa 1944. Rungon alla on 250 kg pommi ja kummankin siiven ripustimessa kaksi 50 kg pommia (SA-kuva). (Alhaalla) I./SG 3:n Ju 87 D-5 koneet S7+HH ja S7+FH täydessä pommikuormassa Immolassa kesäkuun lopulla 1944 (SA-kuva).

(Top) Ju 87 D-5 of Stab I/SG 3 coded S7+DB loaded at Immola in late June 1944. Under the fuselage is 250 kg bomb and both wing racks carry two 50 kg bombs.

(Bottom) Two Ju 87 D-5 aircraft of I./SG 3 coded S7+HH and S7+FH in full bomb load at Immola in late June 1944.

(Ylhäällä) 3. lentueen Ju 87 D-5 kone S7+LL on valmiina sotalennolle Immolasta 2.7.44. Kummassakin siivessä on 20 mm tykki (SA-kuva). (Alhaalla) Kuormaamaton 3./SG 3:n Ju 87 D-5 konetta S7+EL veivataan käyntiin inertialaitteella Immolassa 2.7.44. Syöksypommitustähtäin on tuulilasin päällä olevassa kuvussa (SA-kuva).

(Top) Ju 87 D-5 of 3./SG 3 coded S7+LL is ready for a mission at Immola on 2 July 1944. Both wings have a 20 mm cannon. (Bottom) An unloaded Ju 87 D-5 of 3./SG 5 coded S7+EL is being turned from the inertial starter crank at Immola on 2 July 1944. The dive bombing sight is in the blister above the wind screen.

Osasto Kuhlmeyn Junkers Ju 87 D-5 syöksypommittajia huollossa Immolassa kesällä 1944. Taka-ampumossa on 7.92 mm MG 15 konekivääripari (SA-kuva).

Junkers Ju 87 D-5 dive bombers of Gefechtsverband Kuhlmei are being serviced at Immola in summer 1944. Rear turret is equipped with a 7.92 mm MG 15 machinegun pair.

(Ylhäällä) 1.JSG 3:n Ju 87 kone S7+EH saa poltto-
ainetäydennystä Immolassa 2.7.44. Takana on S7+LH
(SA-kuva). (Alhaalla) 1. lentueen Stuka S7+JH on pa-
lannut sotalennoilta Immolaan 2.7.44 (SA-kuva).

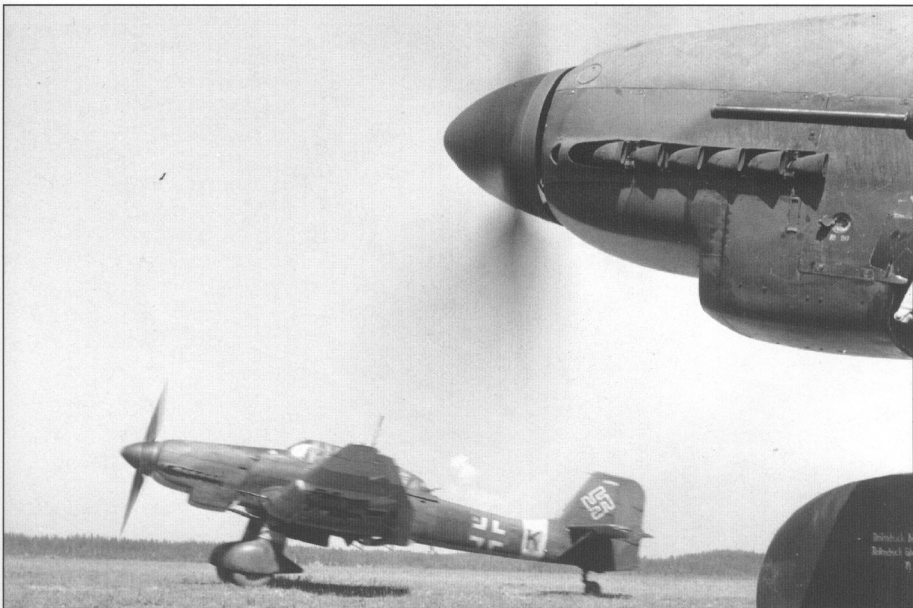
(Top) Ju 87 of 1.JSG 3 coded S7+EH is being refuelled
at Immola on 2 July 1944. Behind is S7+LH. (Bottom)
Stuka S7+JH of the 1st Staffel has returned from a
sortie to Immola on 2 July 1944.

(Ylhäällä) 1./SG 3:n päällikön Oblt. Hans Töpferin nimikko S7+AH rullaa Immolassa 2.7.44. Lentueenpäällikköjen konekohtainen kirjain oli yleensä "A" (SA-kuva). (Alhaalla) 2./SG 3:n kone S7+FK lähdössä Immolasta 28.6.44 pommittamaan Talin maantie- ja rautatiesiltoja (SA-kuva).

(Top) S7+AH of 1./SG 3 leader Oblt. Hans Töpfer is taxiing at Immola on 2 July 1944. The Staffelpilot usually flew a machine with letter "A". (Bottom) S7+FK of 2./SG 3 about to take off to bomb road and railway bridges at Tali on 28 June 1944.

(Ylhäällä) 2./SG 3:n Stuka S7+GK palaa sotalennolta pommitettuaan venäläisten panssarivaunujen hyökkäyskärkeä Ihantalan eteläpuolella 1.7.44 (SA-kuva). (Alhaalla) 3./SG 3:n Ju 87 D-5 kone S7+OL lähestyy Immolaa kesällä 1944 (Bundesarchiv).

(Top) Stuka S7+GK of 2./SG 3 returns from a sortie after bombing Soviet armoured spearhead at Ihantala on Karelian Isthmus on 1 July 1944. (Bottom) Ju 87 D-5 of 3./SG 3 coded S7+OL approaching Immola in summer 1944.

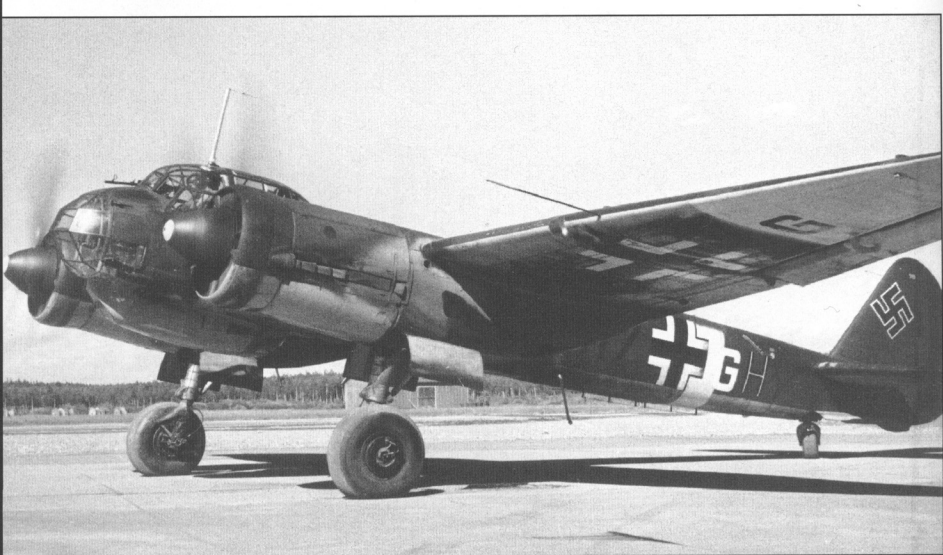

(Ylhäällä) 3. lentueen Stuka S7+LL rullaa kiitotien päähän Immolassa 2.7.44 (SA-kuva). (Alhaalla) 3./SG 3:n päällikön Lt. Theo Baurle konetta S7+AL tankataan Immolassa 28.6.44. Konekohtainen kirjain "A" on keltainen, kuten lentueen päällikön vinkkeli 3. lentueessa (SA-kuva).

(Top) 3rd Staffel Stuka S7+LL is taxiing to the end of the runway at Immola on 2 July 1944. (Bottom) S7+AL of 3./SG 3 leader Lt. Theo Baurle is refuelled at Immola on 28 June 1944. The individual letter "A" is yellow, as is the leader's chevron in the 3rd Staffel.

Pommituslaivue I/KGr. 806:n Junkers Ju 88 A-6 kone M7+GH Malmilla 25.6.41. 1. lentuetta ilmaisevassa vii-meisessä kirjaimessa on poikkeuksellisesti valkea sisus. Yksikkö oli miinoittamassa mm. Kronstadtin laivastotukikohdan vesää itäisellä Suomenlahdella jatkosodan alussa (SA-kuva).

Junkers Ju 88 A-6 bomber of I/KGr. 806 coded M7+AH at Malmi on 25 June 1941. The last letter indicating the 1st Staffel has exceptionally a white interior. The unit was laying mines around Kronstadt naval base in the eastern Gulf of Finland at the beginning of the Continuation War.

(Ylhäällä) I./KG. 806:n Ju 88 A-6 kone, W.Nr. 088.518, tunnuksella M7+GH käymässä Utissa 11.7.41 (K. Karhila). (Keskellä) Pommituslauri I./KG. 506:n 1. lentueen Ju 88 A-5 kone S4+FH tunnuksella Malmilla kesällä 1941 (A. Koskelainen). (Alhaalla) Toinen I./KG. 506 Ju 88 A-5 kone myös tunnuksella S4+FH Porissa kesällä 1941 (IMY).

(Top) Ju 88 A-6 of I./KG. 806, W.Nr. 088.518, coded MF+GH seen at Utti on 11 July 1941. (Centre) Ju 88 A-5 of I./KG. 506 coded S4+FH at Malmi in summer 1941. (Bottom) Another Ju 88 A-5 of I./KG. 506 with the same code S4+FH at Pori in summer 1941.

(Ylhäällä) Pommitusrykmentti KG 30:n 2. lentueen Junkers Ju 88 A-4 koneita Banakin yllä kesäkuussa 1943. Edessä on 4D+HK (PK-photo). (Alhaalla) III/KG 30:n Ju 88 A-5 koekäytössä Banakissa elokuussa 1941 (PK-photo).

(Top) Junkers Ju 88 A-4 bombers of 2./KG 30 in flight over Banak in June 1943. The nearest aircraft is coded 4D+HK. (Bottom) Ju 88 A-5 of III/KG 30 is running the engines at Banak in August 1941.

6./KG 30:n Ju 88 A-4 pommitaja 4D+CP tankattavana Nurmoilassa syksyllä 1942. Koneen alapuoli maalattiin mustaksi yölentotoimintaa varten. Moottorien alapuoli on säilyttänyt keltaisen omakonetunnuksensa (P. Saari).

Ju 88 A-4 bomber of 6./KG 30 coded 4D+CP being refuelled at Nurmoila in Olonets in autumn 1942. The lower surfaces were painted black for night operations. The lower part of the engine gondoles have retained the yellow identification colour.

(Ylhäällä) Pommitusrykmentti KG 30:n Junkers Ju 88 A-5 koneita Porissa kesällä 1941. Edessä 6. lentueen koneen tunnus oli 4D+LP, W.Nr. 088.4376. Nokassa on rykmentin kotka -tunnus (P. Nurminen). (Alhaalla) 3.(F)/Aufkl.Gr. 22:n Junkers Ju 88 D-1 kaukotiedustelukone, W.Nr. 088.1355, tunnuksella 4N+PL it-osuman jäljiltä mahallaan Hirvaksessa 3.11.41. Koneen nokassa on lentueen risti -tunnus (SA-kuva).

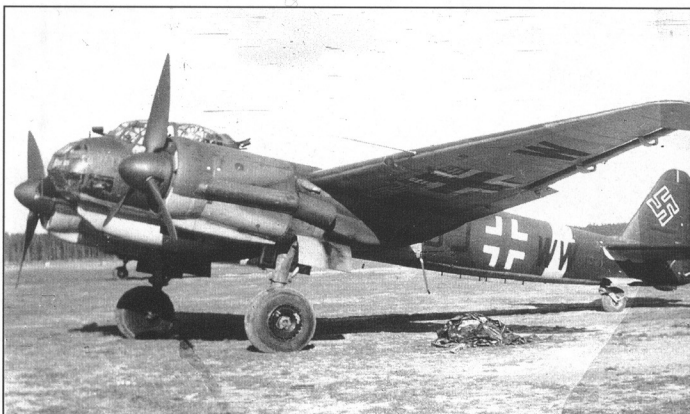
(Top) Junkers Ju 88 A-5 bombers of Kampfgeschwader 30 at Pori in summer 1941. In front is 4D+LP, W.Nr. 088.4376, of the 6. Staffel. On the nose is the emblem of the Adler Geschwader. (Bottom) Junkers Ju 88 D-1 long-range reconnaissance plane of 3.(F)/Aufkl.Gr. 22, W.Nr. 088.1355, coded 4N+PL after an anti-aircraft hit on it's belly at Hirvas in Karelia on 3 November 1941. The Staffel emblem is on the nose.

(Ylhäällä) Stab I/KG 30:n Junkers Ju 88 A-4 kone tunnuksella 4D+LB Utissa syksyllä 1942. Hallin lattia ei kestänyt koneen 10 tonnin painoa (Tekijän kokoelmat). (Keskellä) Ju 88 A-4, W.Nr. 088.3881, tunnuksella BJ+WW Portiin saapuneena 24.4.43. Koneesta tuli Suomen ilmavoimien JK-271 (O. Rantala). (Alhaalla) 1./Aufkl.Gr. 124:n Ju 88 D-1 kaukotiedustelukone tunnuksella G2+EH Alakurtissa elokuussa 1943. Nokassa on vielä Kette Lapplandin tunnus (PK-photo).

(Top) Junkers Ju 88 A-4 of Stab I/KG 30 coded 4D+LB at Uti in autumn 1942. The hangar floor did not take the ten ton weight of the plane. (Centre) Junkers Ju 88 A-4, W.Nr. 088.3881, coded BJ+WW having arrived to Pori on 24 April 1944. The aircraft became JK-271 in the Finnish Air Force. (Bottom) Ju 88 D-1 recce plane of 1./Aufkl.Gr. 124 coded G2+EH at Alakurtti in August 1943. The Kette Lappland emblem has remained on the nose.

(Ylhäällä) Kaukotiëdusteluyksikkö 3.(F)/Aufkl.Gr. 22:n Junkers Ju 88 D-1 kone tunnuksella 4N+GL Viitanassa marraskuussa 1941 (V. Valenti). (Keskellä) Ju 88 A-4 kone CH+ZI Malmilla helmikuun alussa 1943 (A. Korhonen). (Alhaalla) Junkers Ju 88 A-4 siirtolentotunnuksella KN+SB Malmilla, mistä kone lähti 9.2.43 Feldflufipark Poriin (A. Korhonen).

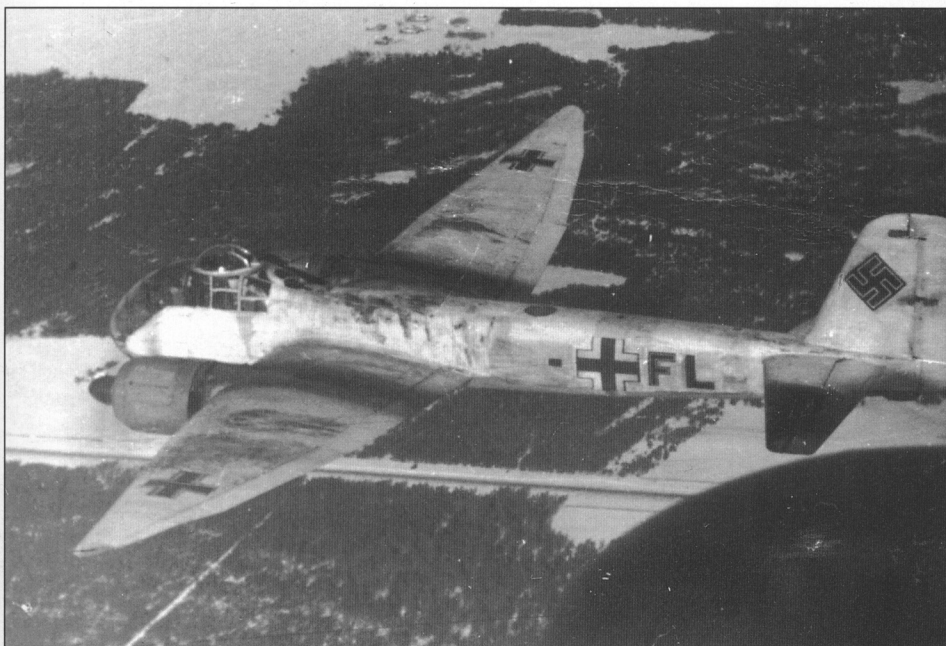
(Top) Junkers Ju 88 D-1 of 3./Aufkl.Gr. 22 coded 4N+GL at Viitana in Karelia in November 1941. (Centre) Ju 88 A-4 coded CH+ZI at Malmi in early February 1943. (Bottom) Junkers Ju 88 A-4 coded KN+SB at Malmi, from where it took off for Feldflufipark Pori on 9 February 1943.

3.(F)/Aufkl.Gr. 22:n Junkers Ju 188 F-1 kaukotiedustelukone 4N+FL talvisen karjalaismaiseman yllä keväällä 1944. Yksikkö tiedusteli kesällä 1944 myös osasto Kuhlmeyn hyväksi (K. Karhila).

Junkers Ju 188 F-1 long-range reconnaissance aircraft of 3.(F)/Aufkl.Gr. 22 coded 4N+FL over Karelian scenery in spring 1944. This unit carried out some sorties for Battle Unit Kuhlmei in summer 1944.

Dornier Do 17 P kaukotiedustelukoneita Vaasan kentällä heinäkuussa 1941. Yllä on BX+NK ja alla BC+OC. Koneet kuuluivat mahdollisesti 4.(F)/Aufkl.Gr. 11:lle (J. Savonen).

Dornier Do 17 P long-range recce planes at Vaasa in July 1941. Above is BX+NK and below BC+OC. The aircraft possibly belonged to 4.(F)/Aufkl.Gr. 11.

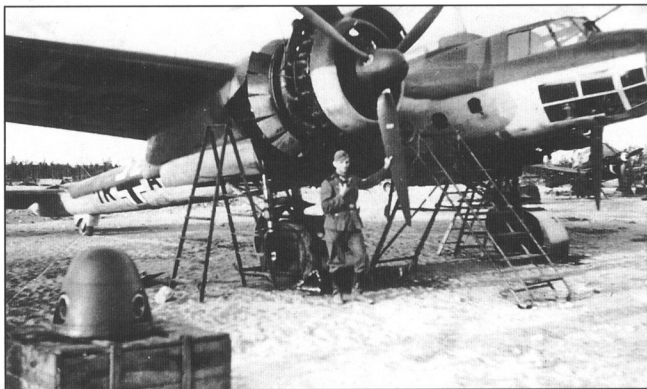

Ilma-armeija Luftlotte 1:n yhteyslentueen Dornier Do 17 Z Tiiksjärvellä kesällä 1942. Kone U5+FA oli kuulunut Stab KG 2:lle, jonka vasara -tunnus on nokassa. Siivvakaajassa on Luftlotte 5:n johdon käyttämä tunnus (Tekijän kokoelmat)

Dornier Do 17 Z of the communications flight of Luftlotte 1 at Tiiksjärvi in eastern Karelia in summer 1942. The aircraft coded U5+FA had belonged to Stab KG 2 wearing still that insignia on the nose. On the fin is the emblem used by the leadership of Luftlotte 5.

Aufklärerkette (F) Lapplandin Dornier Do 17 P kaukotiedustelukoneita Rovaniemellä talvella 1941/42. Yllä on kone IR+AH ja alla IR+BH. Koneen nokassa on tämän tiedusteluparven aurinko -tunnus (Tekijän kokoelmat ja Bundesarchiv).

Dornier Do 17 P machines of Aufklärerkette (F) Lappland at Rovaniemi in winter 1941/42. Above is aircraft coded IR+AH and below IR+BH. On the nose is the badge of this reconnaissance outfit.

(Ylhäällä) Dornier Do 17 Z-3, W.Nr. 2818 Tampereella 12.2.42. Koneessa on entisen yksikön 7./KG 3:n tunnus 5K+CR. Siitä tuli Suomen ilmavoimien DN-60 (VL). (Keskellä) Saksan ilmavoimien ylipäällikön kaukotiedustelu-laivueen, Aufkl.Gr.(F) Ob.d.L, Dornier Do 215 B-1 kone tunnuksella T5+AC käymässä Utissa 11.7.41 (Ilmavoimat). (Alhaalla) Saman yksikön Do 215 B-1 tunnuksella T5+HH Luonetjärvellä heinäkuussa 1941 (U. Mehto).

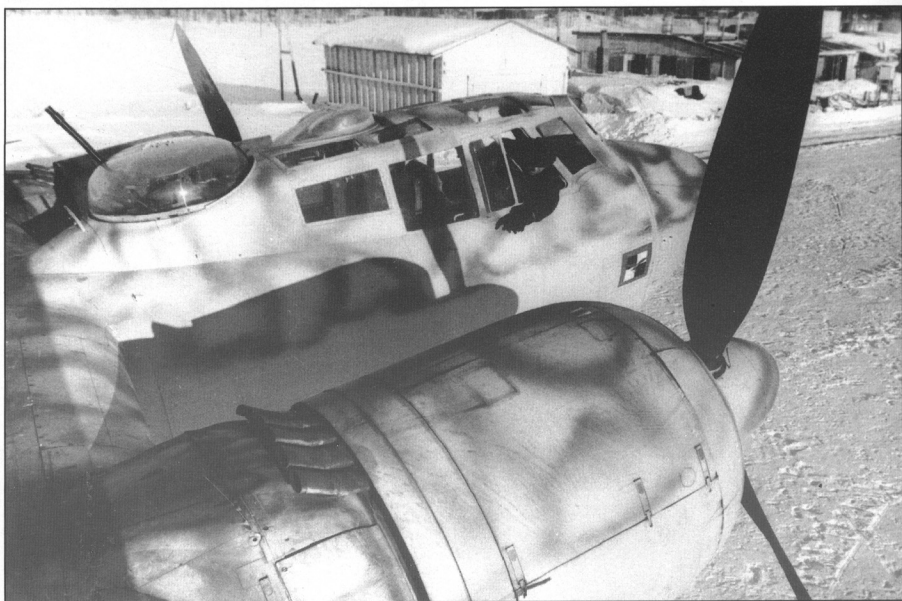
(Top) Dornier Do 17 Z-3, W.Nr. 2818, of ex-7./KG 3 coded 5K+CR at Tampere on 12 february 1942. This plane became DN-60 in the Finnish Air Force. (Centre) High command Dornier Do 215 B-1 of Aufkl.Gr.(F) Ob.d.L coded T5+AC paying a visit to Utti on 11 July 1941. (Bottom) Do 215 B-1 coded T5+HH at Luonetjärvi in July 1941. This unit was performing clandestine operations.

(Ylhäällä) Ylijohdon tiedustelulaivuen Dornier Do 217 V5 (viides prototyyppi) Malmilla syksyllä 1941 (IMY).
(Alhaalla) Luftflotte 5:n komentajan Generalleutnant Josef Kamhuberin matkakone Dornier Do 217 J Alakurtissa maaliskuussa 1944. Koneen tunnus oli N9+AA (Bundesarchiv).

(Top) Dornier Do 217 V5 of Aufkl.Gr.(F) Ob.d.L seen at Malmi in autumn 1942. (Below) The Dornier Do 217 J hack of Luftflotte 5 C-in-C Generalleutnant Josef Kamhuber at Alakurtti in Vienna in March 1944. The plane was coded N9+AA.

(Ylhäällä ja keskellä) Heinkel He 116 B yhteyskone KF+HF Malmilla huhtikuussa 1942. Koneita rakennettiin vain 8 kappaletta (O. Leskinen). (Alhaalla) Heinkel He 111 E kuriirikone DB+LU Malmilla toukokuussa 1942. Koneessa on vielä 1930-luvun suoja-maalaus (A. Nieminen).

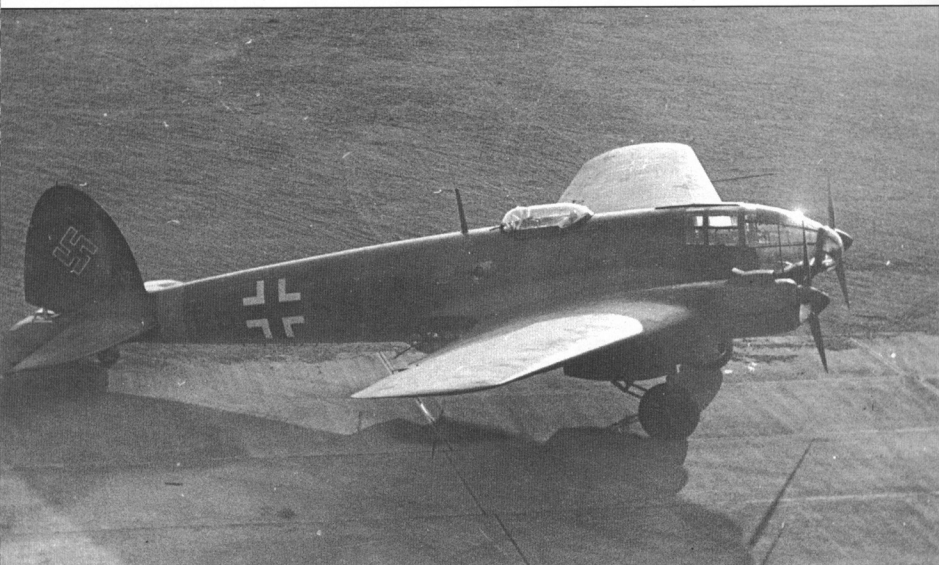
(Top and centre) Heinkel He 116 B liaison aircraft coded KF+HF at Malmi in April 1942. Only eight planes of this type were manufactured. (Bottom) Heinkel He 111 E courier plane coded DB+LU at Malmi in May 1942. The machine still sports the 1930s tri-colour camouflage.

(Ylhäällä) Heinkel He 111 H-2 pommikoneita Jonsvatnetin jäällä Trondheimin edustalla huhtikuussa 1940. Vasemmalla 1./KGv. 100:n kone 6N+FH ja keskellä 3./KG 26:n kone 1H+BK sekä oikealla 1H+CK (Bundesarchiv). (Alhaalla) Saksan Ilmavoimien ylipäällikön tiedustelulaivueen He 111 P kone T5+EB Malmilla 13.6.42 (Tekijän kokoelmat).

(Top) Heinkel He 111 H-2 bombers in Jonsvatnet ice near Trondheim, Norway in April 1940. At left is aircraft coded 6N+FH of 1./KGv. 100 and centre is 1H+BK of 3./KG 26 and at right 1H+CK. (Bottom) He 111 P of Aufkl.Gr.(F) Ob.d.L coded T5+EB at Malmi on 13 June 1942.

Heinkel He 111 P-6 yhteyskoneita Malmilla. Yllä TB+AR maaliskuussa 1942 ja alla TE+LR helmikuussa 1943 (L. Bergman ja A. Korhonen).

Heinkel He 111 P-6 liaison aircraft at Malmi. Above TB+AR in March 1942 and below TE+LR in February 1943.

Heinkel He 111 P-6, W.Nr. 580, yhteyskone tunnuksella GA+OW Nurmoilassa kesäkuussa 1942 (A. Bremer).

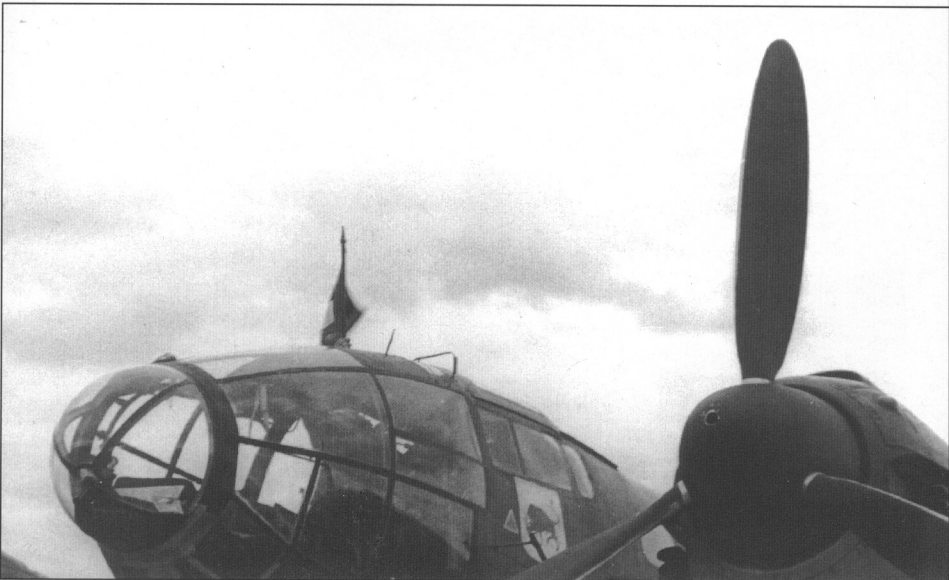
Heinkel He 111 P-6 courier, W.Nr. 580, coded GA+OW at Nurmoila in Olonets in June 1942.

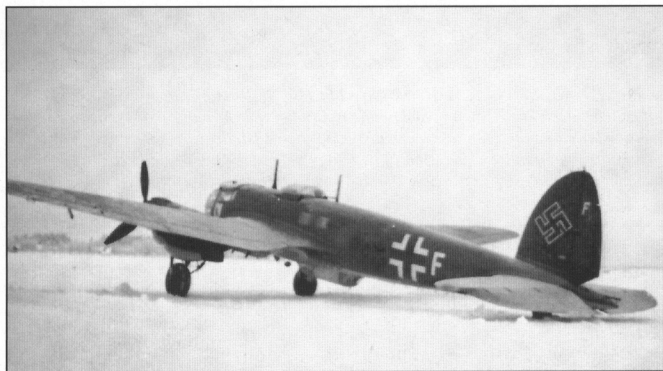

Pohjoisten saksalaisjoukkojen komentajan Generaloberst Eduard Dietlin matkakone Heinkel He 111 H-4 tunnuksella VR+WU Rovaniemellä heinäkuussa 1942. Ohjaamon takana oleva yhteyslentueen tunnus juontuu komentajan lempinimestä Büffel (biisoni) (Bundesarchiv).

Heinkel He 111 H-4 liaison aircraft coded VR+WU and used by the C-in-C of the Germans troops in the north Generaloberst Eduard Dietl, seen at Rovaniemi in July 1942. The badge behind the cockpit inherits from the commander's pet name Büffel (bison).

(Ylhäällä) KG 26:n johtoparven Heinkel He 111 H-6 kone 1H+EA käymässä Tiuksjärvelä vuoden 1943 alussa (R. Rosenberg). (Keskellä) 1./KG 26:n He 111 H-6 pommittaja 1H+FH Malmilla vuoden 1942 alussa (K. Ritvanen). (Alhaalla) 3./KG 26:n He 111 H-4 kone 1H+AL Malmilla keväällä 1942 (V. Ketonen).

(Top) Heinkel He 111 H-6 of Führungskette/KG 26 coded 1H+EA on a visit to Tiuksjärvi in eastern Karelia at the beginning of 1943. (Centre) He 111 H-6 bomber of 1./KG 26 coded 1H+FH at Malmi in early 1942. (Bottom) He 111 H-4 machine of 3./KG 26 coded 1H+AL at Malmi in spring 1942.

3./KG 26:n Heinkel He 111 H-4 torpeedokone 1H+ML välilaskulla Malmilla heinäkuussa 1942. Koneen nokassa on rykmentin leijona -tunnus ja peräsimessä on laivaupotuksen merkki (E. Lyly).

Heinkel He 111 H-4 torpedo bomber of 3./KG 26 coded 1H+ML in transit at Malmi in July 1942. On the nose is the emblem of Löwen Geschwader and the rudder shows one ship sinking.

(Ylhäällä) Westa 5:n Heinkel He 111 H-4 säätiedustelukone tunnuksella D7+BN rullaa Banakissa kesällä 1943 (PK-photo). (Keskellä ja alhaalla) I.JKG 53:n He 111 H-6 pommikone, W.Nr. 4810, tunnuksella A1+CH mahaallaan Suomenlahden rannalla Terijoen heinäkuussa 1942. I.JKG 53:n lintu ja pommi-tunnus on ohjaamon takana (SA-kuva).

(Top) Heinkel He 111 H-4 weather plane of Westa 5 coded D7+BN taxiing at Banak in summer 1943. (Centre and bottom) He 111 H-6 bomber of I.JKG 53, W.Nr. 4810, coded A1+CH on belly at Terijoki north of Leningrad in July 1942. Behind the cockpit is the I Gruppe emblem.

Stab SG 3:n Heinkel He 111 H-6 matkakone S7+FA Immolassa 20.6.44. Lento-osasto Kuhlmeyn komentaja Obst.Lt. Kurt Kuhlmeysaapui tällä koneella Suomeen (C-E. Bruun).

Heinkel He 111 H-6 hack of Stab SG 3 coded S7+FA at Immola on 20 June 1944. The commander of Gefchtsverband Kuhlmeysaapui in this plane to Finland.

Verbindungsstaffel Norwegen Heinkel He 111 H-6 yhteyskone tunnuksella N9+KA Tampereella 12.6.43. Pyrstössä on Luftflotte 5:n johdon koneissa käyttämä merkki (Tekijän kokoelmat).

Heinkel He 111 H-6 liaison aircraft of Verbindungsstaffel Norwegen coded N9+KA at Tampere on 12 June 1943. On the fin is the emblem used by the staff of Luftflotte 5.

Verbindungsstaffel Norwegenin Heinkel He 111 H-6, W.Nr. 4956, yhteyskone tunnuksella N9+KA Rovaniemellä kesällä 1943. Luftflotte 5:n komentaja Generaloberst Hans-Jürgen Stumpff valmistautuu lennolle (Bundesarchiv).

Heinkel He 111 H-6, W.Nr. 4956, coded N9+KA of Verbindungsstaffel Norwegen at Rovaniemi in summer 1943. The commander of Luftflotte 5 Generaloberst Hans-Jürgen Stumpff is preparing for a flight.

(Ylhäällä) Junkers W 34 kuriirikone BV+CL vierailulla Utissa 20.5.43. Lentolaivue 34:n Messerschmitt BF 109 G-2 kone MT-213 rullasi tuolloin Junkersin oikeaan siipeen vaurioittaen sitä (Sota-arkisto). (Alhaalla) Suojamaalattu Junkers Ju 52/3m siviilitunnuksella D-AKON toi kenraali Halderin Suomeen 30.6.39 (Ilmavoimat).

(Top) Junkers W 34 courier BV+CL on a visit to Utti on 20 May 1943. BF 109 G-2 coded MT-213 of Lentolaivue 34 taxied onto the starboard wing of the Junkers causing minor damage. (Bottom) Camouflaged Junkers Ju 52/3m with civil registration D-AKON brought General Halder to Finland on 30 June 1939.

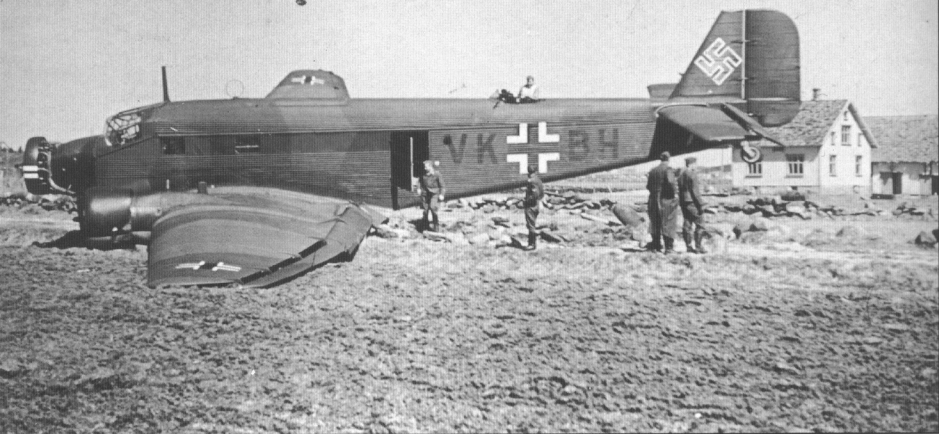

*KGr.z.b.V 103:n Junkers Ju 52/3m kuljetuskoneita Os-
lon Fornebon kentällä Norjan valtauksen aikana huhti-
kuussa 1940. Alakuvassa erottuvat tunnuksat NG+VO ja
NG+VT. Koneissa on mustat alapuolet (Bundesarchiv ja
K. Kössler).*

*Junkers Ju 52/3m transports of KGr.z.b.V 103 at Oslo
Fornebu during the invasion of Norway in April 1940.
In lower picture codes NG+VO and NG+VT can be
seen. The aircraft have black under surfaces.*

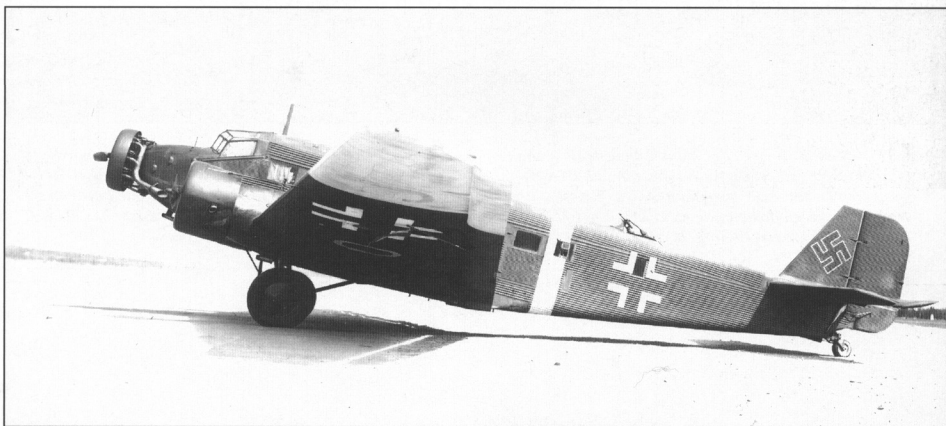
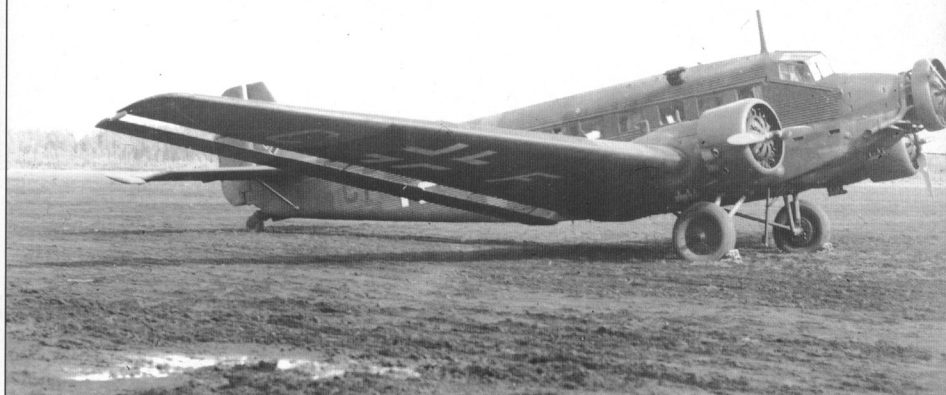

Junkers Ju 52/3m kuljetuskoneita Stavangerin Solan kentällä huhtikuussa 1940. Yllä VK+BH ja alla vasemmalla NG+WK (H. Kiessling ja K. Kössler).

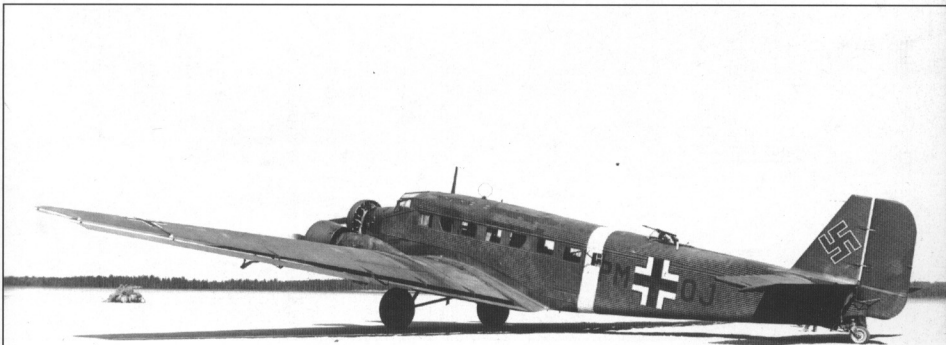
Junkers Ju 52/3m transports at Stavanger Sola in April 1940. Above is WK+BH and below left NG+VK.

(Ylhäällä) Junkers Ju 52/3m tunnuksella CF+IB Malmilla heinäkuussa 1941 (Ilmavoimat). (Keskellä ja alhaalla) Ju 52/3m kuljetuskone PM+OJ Malmilla 8.7.41. Kummassakin koneessa on musta alapuoli (Ilmavoimat).

(Top) Junkers Ju 52/3m coded CF+IB at Helsinki Malmi in July 1941. (Centre and bottom) Ju 52/3m transport plane PM+OJ at Malmi on 8 July 1941. Both aircraft have black lower surfaces.

KGr.z.b.V 50:n Junkers Ju 52/3m kuljetuskone tunnuksella 9P+DD poikkeamassa Kauhavalla 29.9.41. Konekohtainen kirjain "D" on maalattu myös siiven johtoreunaan. Koneen nokassa on vielä KGz.b.V 172:n peura-tunnus (Ilmavoimat).

Junkers Ju 53/3m transport of KGr.z.b.V 50 coded 9P+DD in transit at Kauhava on 29 September 1941. The individual letter "D" had been painted also on the wing leading edge. KGr.z.b.V 172 emblem has been retained on the nose.

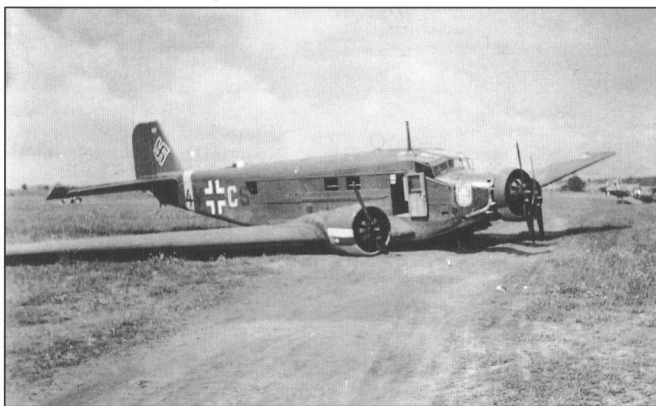

(Ylhäällä) KGr.z.b.V 108:n Junkers Ju 52/3mg5e kone,
W.Nr. 6950, tunnuksella 9P+EL Kauhavalla keväällä
1942 (L. Piippo). (Alhaalla) KGr.z.b.V 108:n Ju 52/3m
Malmilla kesällä 1942. 7U oli yksikön normaali tunnus
(Bundesarchiv).

(Top) Junkers Ju 52/3mg5e plane of KGr.z.b.V 108,
W.Nr. 6950, coded 9P+EL at Kauhava in spring 1942.
(Bottom) Ju 52/3m of KGr.z.b.V 108 at Malmi in
summer 1942. 7U was the standard sign of the unit.

(Ylhäällä) Aufkl.Gr. Ob.d.L:n
Junkers Ju 52/3m kone T5+AB
Turussa kesäkuun lopussa
1941. Meldungsdienstin palve-
luksessa olevaa konetta lensi
Hptm. Theo Lux (K. Virtanen).
(Keskellä) KGr.z.b.V 106:n
Junkers Ju 52/3m kone 4V+CS
mahallaan Porissa kesällä
1941 (K. Virtanen). (Alhaalla)
Ju 52/3m tunnuksella NR+AK
käymässä Hirvaksessa kesällä
1942 (V. Valenti).

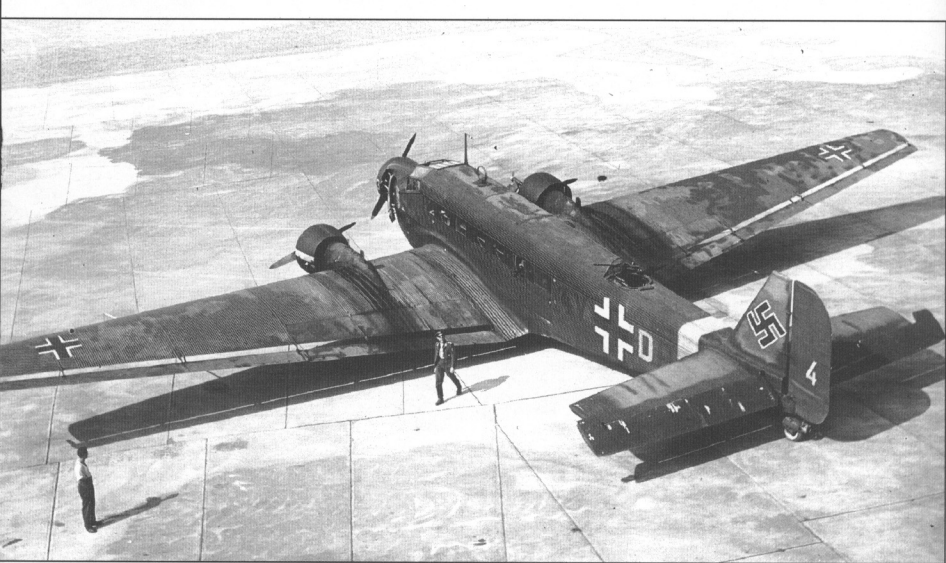
(Top) Junkers Ju 52/3m of
Aufkl.Gr. Ob.d.L coded
T5+AB at Turku in late June
1941 serving with
Meldungsdienst and flown by
Hptm. Theo Lux. (Centre)
Junkers Ju 52/3m of KGr.z.b.V
106 coded 4V+CS on the belly
at Pori in summer 1941.
(Bottom) Ju 52/3m machine
coded NR+AK seen at Hirvas
in Karelia in summer 1942.

(Ylhäällä) Kurierkette Norwegenin Ju 52/3m kone 1R+ZH Kemijärven kentällä keväällä 1942 (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura). (Alhaalla) KGr.z.b.V 50:n Ju 52/3m kuljetuskone Porissa lokakuussa 1941 (U. Jaakkola).

(Top) Ju 52/3m plane of Kurierkette Norwegen coded 1R+ZH at Kemijärvi in spring 1942. (Bottom) Ju 52/3m transport of KGr.z.b.V 50 at Pori in October 1941.

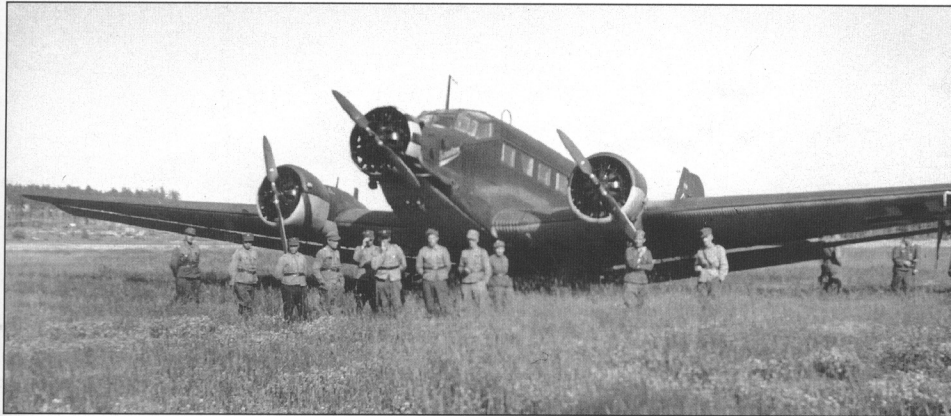

(Ylhäällä) KGr.z.b.V 106:n Junkers Ju 52/3m kone 4V+DR Malmilla kesällä 1941. Koneen nokassa on Narvikin lentäjien tunnus (Tekijän kokoelmat). (Alhaalla) Ju 52/3m tunnuksella NO+IE Malmilla kesällä 1941 (Tekijän kokoelmat).

(Top) Junkers Ju 52/3m of KGr.z.b.V 106 coded 4V+DR at Malmi in summer 1941. On the nose is the Narvik shield. (Bottom) Ju 52/3m coded NO+IE at Helsinki Malmi in summer 1941.

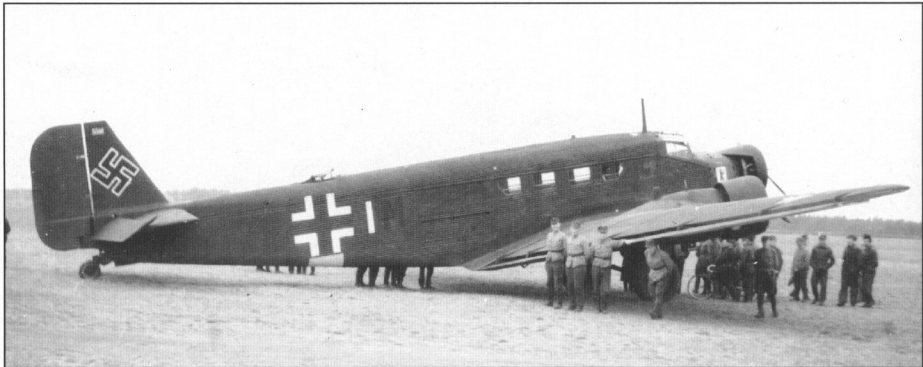

Fliegerkorps I:n kuljetuslentueen Ju 52/3m kone
B1+HA vierailulla Käkisalmessa 11.7.42. Koneen no-
kassa on nimikointi Hannelore (SA-kuva).

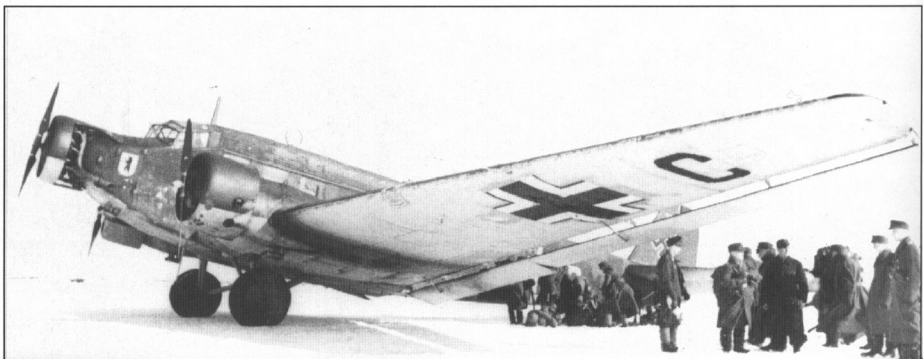
Ju 52/3m of Fliegerkorps I Transportstaffel coded
B1+HA paying a visit to Käkisalmi in Karelia on 11
July 1942. The inscription on the nose reads Hannelore.

(Ylhäällä) 4./KGz.b.V 1:n Junkers Ju 52 kone 1Z+IM Nurmoilassa kesällä 1942 (P. Saari). (Keskellä) Berliinin karhu -tunnus Ju 52 koneen 1Z+IM nokassa (O. Sa-rasto). (Alhaalla) 4./KGz.b.V 1:n Ju 52/3m kone 1Z+CM Petsamossa keväällä 1943 (Bundesarchiv).

(Top) Junkers Ju 52 transport of 4./KGz.b.V 1 coded 1Z+IM at Nurmoila in Olonets in summer 1942. (Cente) The Berlin city bear of the nose of Ju 52 coded 1Z+IM. (Bottom) Ju 52/3m machine of 4./KGz.b.V 1 coded 1Z+CM at Petsamo in spring 1943.

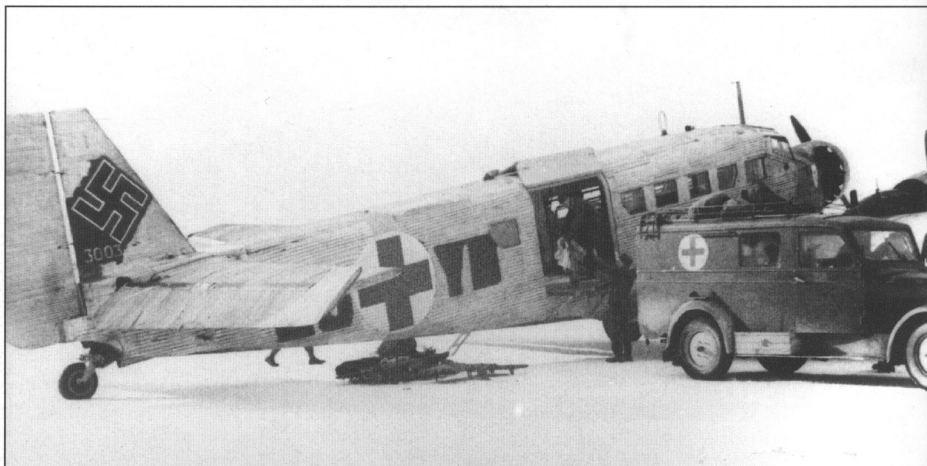
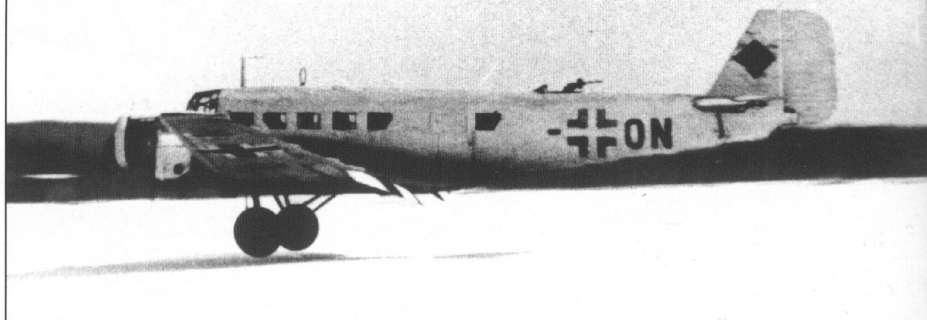

(Ylhäällä) Junkers Ju 52/3m kone BA+KG Nurmoilassa elokuun lopussa 1942. Koneen nokassa on KGr.z.b.V 172:n tähti ja porsas-tunnus (P. Saari). (Keskellä) Saksan 20. vuoristoarmeijan komentaja Generaloberst Eduard Dietl (oviaukossa) poistuu Ju 52 matkakoneesta tunnuksella NB+GT Alakurtissa kesällä 1943 (PK-photo). (Alhaalla) KGr.z.b.V 108:n jääkarhu-tunnus Ju 52 koneen nokassa keväällä 1943 (Bundesarchiv).

(Top) Junkers Ju 52/3m plane coded BA+KG at Nurmoila in Olonets in late August 1942. The nose carries the KGr.z.b.V 172 star and pig emblem. (Centre) The C-in-C of the 20. Gebirgsarme Generaloberst Eduard Dietl (at the door) departing his Ju 52 liaison aircraft coded NB+GT at Alakurtti in summer 1943. (Bottom) KGr.b.z.V 108 polar bear emblem on the nose of a Ju 52 aircraft.

(Ylhäällä) KGr.z.b.V 102:n Ju 52/3m tunnuksella G6+ON laskeutuu Tiiksjärvelle keväällä 1943 (Tekijän kokoelmat). (Keskellä ja alhaalla) Ju 52/3m sairaankuljetuskone, W.Nr. 3003, BJ+YD Petsamossa keväällä 1943 (Bundesarchiv).

(Top) Junkers Ju 52/3m transport of KGr.z.b.V 102 coded G6+ON landing at Tiiksjärvi in eastern Karelia in spring 1943. (Centre and bottom) Ju 52/3m ambulance aircraft, W.Nr. 3003, coded BJ+YD at Petsamo in spring 1943.

(Ylhäällä ja keskellä)
 Fliegerführer Nord (Ost):n
 kuljetuslentueen Junkers Ju
 52/3m kone tunnuksella
 P4+FH Tiiksjärvellä vuoden
 1941 lopussa. Kone on päältä
 valkoinen ja alta musta (R.
 Kiljunen). (Alhaalla) Kurier-
 kette AOK Norwegenin Ju 52
 yhteyskone tunnuksella
 1R+ZH keväällä 1942 (Sota-
 museo).

(Top and Centre) Junkers Ju
 52/3m of Fliegerführer Nord
 (Ost) transport flight coded
 P4+FH at Tiiksjärvi in easter
 Karelia in late 1941. Upper
 surfaces are white and lower
 sides black. (Bottom) Ju 52
 liaison aircraft of Kurierkette
 AOK Norwegen coded
 1R+ZH in spring 1942.

Kuljetuslentue LTSta. 5:n Junkers Ju 90 B-1 kone tunnuksella J4+GH lähdössä 11.1.44 Malmilta Nurmoilaan. Saksalaiset rakensivat sinne radiosuuntima-asemaa ja Junkersilla kuljetettiin tarvikkeet ja henkilökunta (SA-kuva).

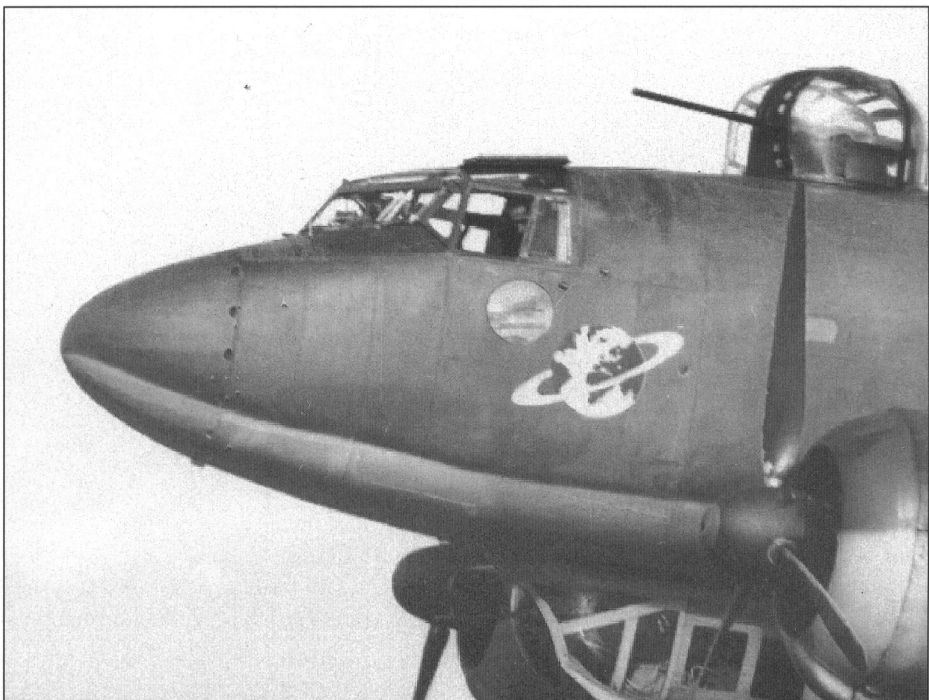
Junkers ju 90 B-1 plane of Lufttransportstaffel 5 coded J4+GH about to take off from Helsinki Malmi to Nurmoila on 11 January 1944. The Germans were building a radio homing station there and the Junkers carried the materials and personnel.

(Ylhäällä) III/KG 40:n Focke-Wulf FW 200 C-8 kaukotiiedustelu- ja pommituskone tunnuksella F8+HT Kemissä syksyllä 1944 (L. Rehell). (Alhaalla) Pommitusrykmentti KG 40:n tunnus renkaan ympäröimä maapallo FW 200:n nokassa (Bundesarchiv).

(Top) Focke-Wulf FW 200 C-8 long-range reconnaissance and bomber aircraft of III/KG 40 coded F8+HT at Kemi in autumn 1944. (Bottom) The KG 40 globe insignia on the nose of an FW 200 Condor.

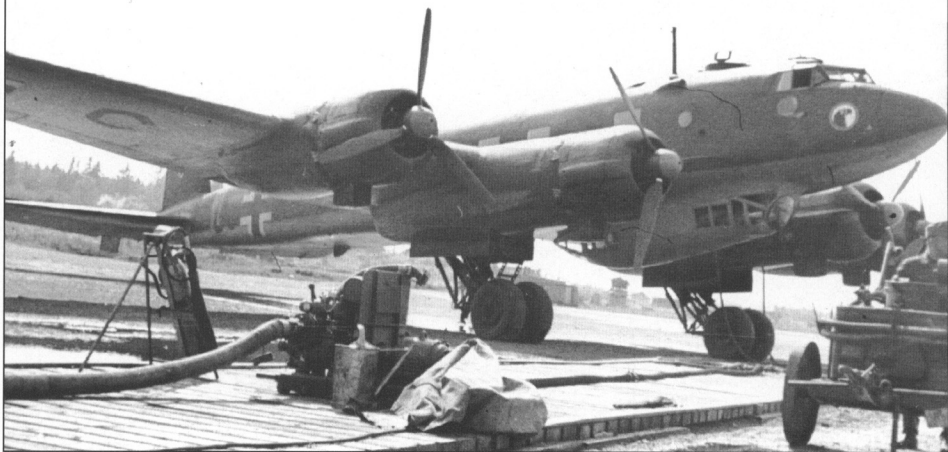

Focke-Wulf FW 200 C-3/U9, W.Nr. 0099, matkustajakone tunnuksella KE+IX Immolassa 4.6.42. Adolf Hitler saapui koneella Suomen marsalkka Carl Gustaf Emil Mannerheimin 75-vuotis päiville. Takana olevan He 111 koneen tunnus on CA+NA (SA-kuva ja K. Ritvanen).

Focke-Wulf FW 200 C-3/U9, W.Nr. 099, passenger plane coded KE+IX at Immola on 4 June 1942. Adolf Hitler arrived in this aircraft to the 75th birthday of the Marshal of Finland Carl Gustaf Emil Mannerheim. The He 111 behind is coded CA+NA.

Saksan poliittisen johdon kuljetuslentueen Regierungs-
taffelin FW 200 C-4/U1 matkustajakone tunnuksella
GC+AE Malmilla 27.6.44. Koneella saapui 20. vuoris-
toarmeijan uusi komentaja Generaloberst Lothar Ren-
dulich (Bundesarchiv ja SA-kuva).

*FW 200 C-4/U1 passenger plane of Regierungstaffel
coded CG+AE at Helsinki Malmi on 27 June 1944. The
new C-in-C of the 20. Gebirgsarme Generaloberst
Lothar Rendulich arrived in this aircraft.*

Osasto Kuhlmeyn kuljetusyksikkö TGr. 10:n 1. lentueen Savoia Marchetti S.81/AR, M.M. 20884, tunnuksella 8Q+GH Immolassa kesäkuun jälkipuoliskolla 1944. Ohjaamon takana on Aeronautica Nazionale Repubblicanan lippu (SA-kuva).

Savoia Marchetti S.81/AR of 1./TGr. 10 supporting Gefechtsverband Kuhlmei, M.M. 20884, coded 8Q+GH at Immola in late June 1944. Behind the cockpit is the flag of Aeronautica nazionale Repubblicana.

(Ylhäällä) 1.JTGr. 10:n S.81/AR kone 8Q+CH Immolas-
sa kesäkuussa 1944. 8Q+CH ja GH koneissa on musta-
keltainen itärintamatunnuksen runkonauha (C-E.
Bruun). (Alhaalla) Ranskalainen Caudron C.445 Goe-
land matkakone tunnuksella SK+XS Malmilla heinä-
kuussa 1941 (Tekijän kokoelmat).

(Top) S.81/AR transport of 1.JTGr. 10 coded 8Q+CH at
Immola in June 1944. The fuselage band of the eastern
front marking is black and yellow on both 8Q+CH and
GH. (Bottom) French Caudron C.445 Goeland
passenger plane coded SK+XS at Malmi in July 1941.

(Ylhäällä) Henschel Hs 126 B tiedustelukone DE+AO välilaskulla Vaasassa 10.8.41 matkalla pohjoiseen. Koneen nokkaan on jäänyt 1.(H)/13:n tunnus (U. Jaakkola). (Keskellä ja alhaalla) Lähtitiedustelukryssikön 1.(H)/32:n Hs 126 B kone tunnuksella V7+1C Alakurtissa joulukuussa 1941. Koneen vakaajassa on nimikointi Hilfs Jäger, peräsimessä ilmavoittoviiru ja 43 sotalentoa osoittavaa tähtimerkkiä (Bundesarchiv).

(Top) Henschel Hs 126 B recce plane coded DE+AO in transit at Vaasa on 10 August 1941 on the way to north. The 1.(H)/13 emblem has remained on the nose. (Centre and bottom) Hs 126 B close-range recce aircraft of 1.(H)/32 coded V7+1C at Alakurtti in December 1941. On the fin is inscription Hilfs Jäger, on the rudder a victory bar and 43 sorties marked as red stars.

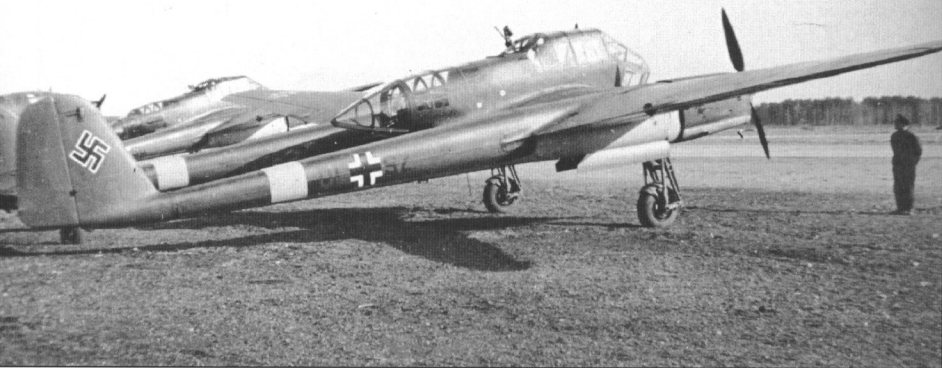

(Ylhäällä) 1.(H)/32:n Hs 126 B kone V7+1B Pohjois-Suomen talvimaaiseman yllä talvella 1941/42. Poikkeuksellisesti tunnuksen kolmas (numero) ilmoitti lentueen ja neljäs kirjain oli konekohtainen (Bundesarchiv). (Alhaalla) 1./32:n Henschel Hs 126 B kone V7+1C poistumassa Suomesta Malmin kautta 5.11.42 (IMY).

(Top) Hs 126 B of 1.(H)/32 coded V7+1B over a wintery scene in northern Finland in winter 1941/42.

Exceptionally the third (number) indicated the Staffel and the fourth letter was individual. (Bottom) Henschel Hs 126 B aircraft of 1./32 coded V7+1C departing Finland via Malmi on 5 November 1942.

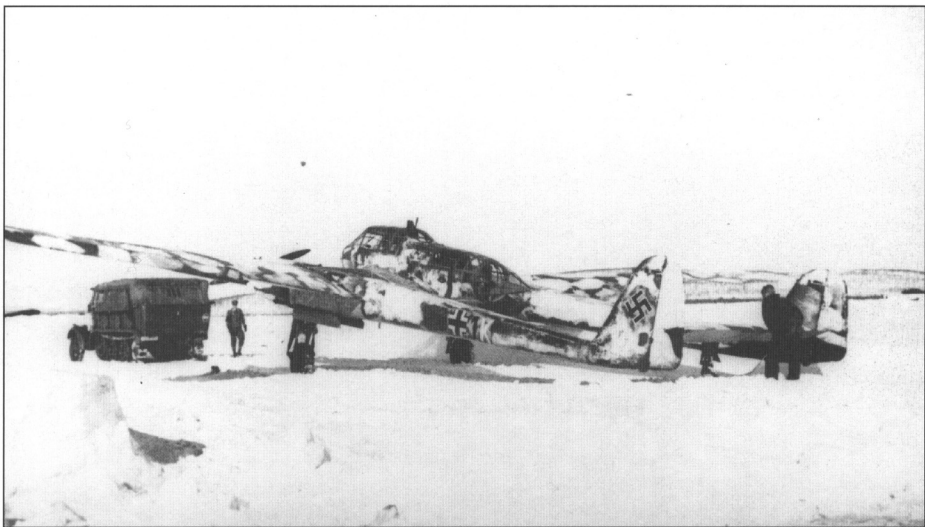

(Ylhäällä) Focke-Wulf FW 189 A-1 tiedustelukone siirtolentotunnuksella DL+SZ Malmilla 12.5.42 (A. Korhonen). (Keskellä ja alhaalla) FW 189 A kone RD+VM Malmilla, josta se ja RD+VK lähtivät 15.4.43 Poriin ja edelleen pohjoiseen (E. Rinne).

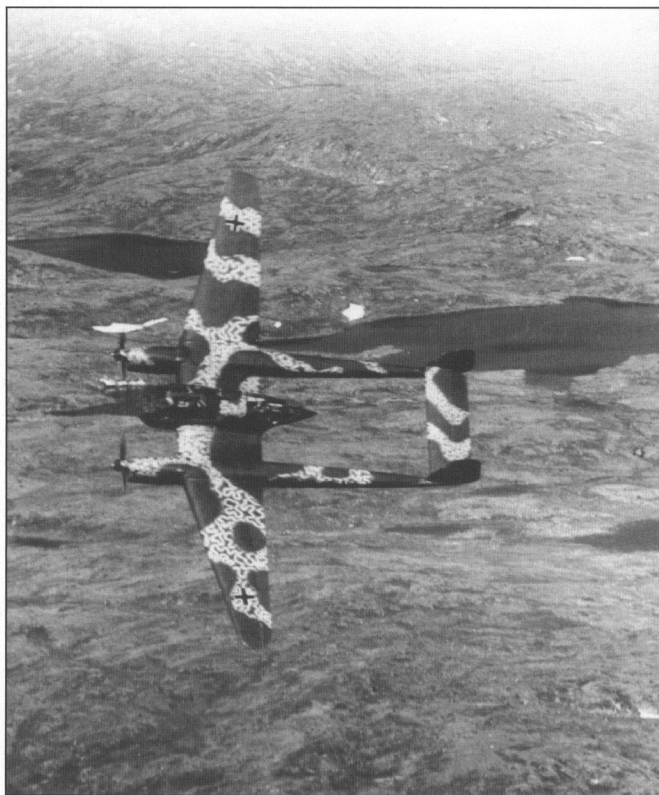
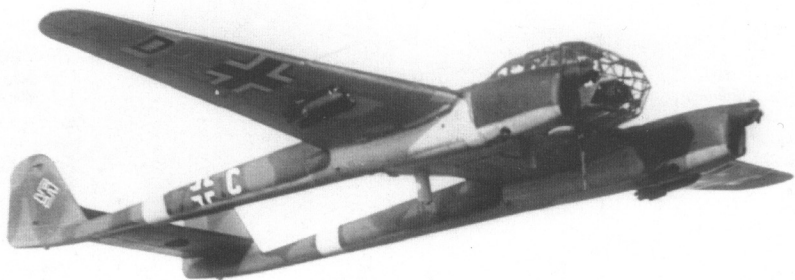
(Top) Focke-Wulf FW 189 A-1 reconnoitrer coded DL+SZ at Helsinki Malmi on 12 May 1942. (Centre and bottom) FW 189 A machine coded RD+VM at Malmi, from where it took off for Feldflugpark Pori with RD+VK on 15 April 1943.

(Ylhäällä) Lähitiedustelulai-
vue 32:n 1. lentue on lentänyt
2000 sotalentoa. FW 189 A
kone V7+1F on Petsamossa
syksyllä 1943 (Bundesarchiv).
(Keskellä) 1./J32:n (merkintä
marraskuusta 1942 lähtien)
FW 189 A-2, W.Nr. 125243,
tunnuksella V7+1K Petsa-
mossa maaliskuussa 1943
(Bundesarchiv). (Alhaalla)
1./J32:n talvimaalattu FW 189
A-2 kone tunnuksella V7+1E
Petsamossa keväällä 1943
(Bundesarchiv).

(Top) 1.(H)/32 has flown
2000 sorties. FW 189 A coded
V7+1F seen at Petsamo in
autumn 1943. (Centre) FW
189 A-2 of 1./J32 (since
November 1942), W.Nr.
125243, coded V7+1K at
Petsamo in March 1943.
(Bottom) Winter camouflaged
FW 189 A-2 of 1./J32 coded
V7+1E at Petsamo in spring
1943.

(Ylhäällä) I.(H)/32:n FW 189 A kone V7+1C lennolla jossain pohjoisessa kesällä 1942 (Bundesarchiv). (Alhaalla) I./32:n FW 189 A kaartaa Jäämeren tuntumassa tundran yllä keväällä 1943 (Bundesarchiv).

(Top) FW 189 A of I.(H)/32 coded V7+1C in flight somewhere in the north in summer 1942. (Bottom) FW 189 A of I./32 banks over the tundra close to the Arctic Sea in spring 1943.

I./32:n FW 189 A-3, W.Nr. 0192, tunnuksella V7+IJ laskeutuneena valokuvauslennolta Tiiksjärvelle kesäkuussa 1943. Tällöin yksikkö toimi Alakurtista ja Pontsalenjoelta (SA-kuva).

FW 189 A-3 of I./32, W.Nr. 0192, coded V7+IJ having returned from a photographing mission to Tiiksjärvi in eastern Karelia in June 1943. The unit was operating from Alakurtti and Pontsalenjoki at this time.

I.(H)/32:n Fieseler Fi 156 C-5, W.Nr. 4487, tunnuksella V7+1N Kemijärvellä 15.9.41. Koneen nokassa on lentueen haikara -tunnus (SA-kuva).

Fieseler Fi 156 C-5 of I.(H)/32, W.Nr. 4487, coded V7+1N at Kemijärvi on 15 September 1941. On the nose is the Staffel stork emblem.

(Ylhäällä) Kurierkette AOK Lapplandin Fieseler Fi 156 C-5 yhteyskone, W.Nr. 4243, tunnuksella 1R+SH Kauhavaalla syksyllä 1942. Koneen nokassa on bissoni -tunnus (Tekijän kokoelmat). (Keskellä) Fi 156 D-1 kone SF+RR Malmilla keväällä 1942. Kone teki 21.7.42 pakkolaskun Aspnäsiin, Pohjois-Ruotsiin (A. Korhonen). (Alhaalla) Norjan hävittäjäkomendantin Stab Jafü/Norwegenin Fi 156 C yhteyskone H3+BF Stavangerin Forusissa joulukuussa 1943 (Bundesarchiv).

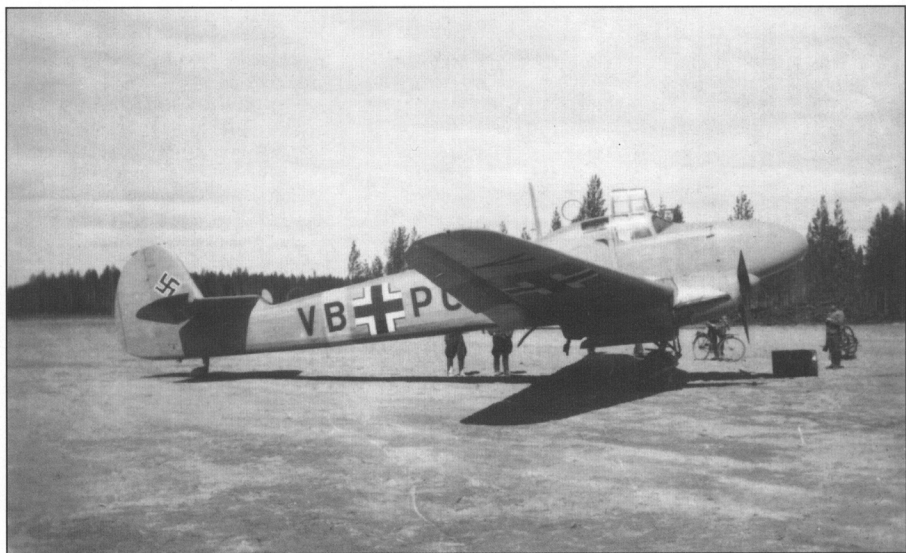
(Top) Fieseler Fi 156 C-5 of Kurierkette AOK Lappland, W.Nr. 4243, coded 1R+SH at Kauhava in autumn 1942. On the nose the a bison emblem. (Centre) Fi 156 D-1 coded SF+RR at Malmi in spring 1942. On 21 July 1942 it made a forced landing to Aspnäs in northern Sweden. (Bottom) Fi 156 C liaison plane of Stab Jafü/Norwegen coded H3+BF at Stavanger Forus in December 1943.

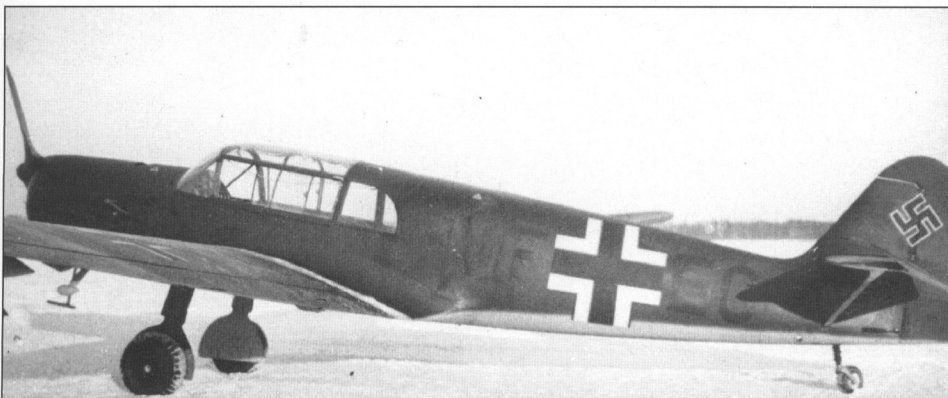

(Ylhäällä) Focke-Wulf FW 58 C yhteyskone TY+NR
Kauhavalla 10.10.41 (Ilmavoimat). (Alhaalla) FW 58 C
Weihe tunnuksella VB+PC Malmilla kesäkuussa 1942
(O. Rantala).

(Top) Focke-Wulf FW 58 C liaison aircraft coded
TY+NR at Kauhava on 10 October 1941. (Bottom) FW
58 C Weihe coded VB+PC at Helsinki Malmi in June
1942.

(Ylhäällä) FW 58 B koulutuskone RS+ND Malmilla ke-
väällä 1943. Tyypissä on sekä nokka- että selkäampumot
(E. Laiho). (Keskellä) Messerschmitt BF 108 Taifun yh-
teyskone tunnuksella VF+EC Malmilla keväällä 1942
(K. Rytvanen). (Alhaalla) Arado Ar 66c yöhäärintäkonei-
ta Malmilla. 29.1.44 kone NK+AY (vasemmalla) lähti
Rovaniemelle kahdeksan muun kanssa vastaperustetulle
yörynnäkölaivueelle NSGr. 8 (SA-kuva).

(Top) FW 58 B bomber trainer coded RS+ND at Malmi
in spring 1943. The type has both nose and dorsal
turret. (Centre) Messerschmitt BF 108 Taifun liaison
coded VF+EC at Malmi in spring 1942. (Bottom) Arado
Ar 66c night assault aircraft at Malmi. On 29 January
1944 VK+AY (at left) took off to Rovaniemi with eight
others to the newly formed NSGr. 8.

(Ylhäällä) Meritiedusteluyksikkö 1./BFGr. 196:n Arado Ar 196 A-3 kellukekone tunnuksella T3+BH Trondheimin Ilsvikassa keväällä 1943 (Bundesarchiv). (Alhaalla) Osasto Malisen Ar 196 A-2, W.Nr. 196.0115, tunnuksilla GA+DO Kontiolahdella syyskuussa 1943. Kone oli lainattu saksalaisilta, mutta suomalainen miehistö suoritti sillä sissilentöjä parin kuukauden ajan (E. Jauri).

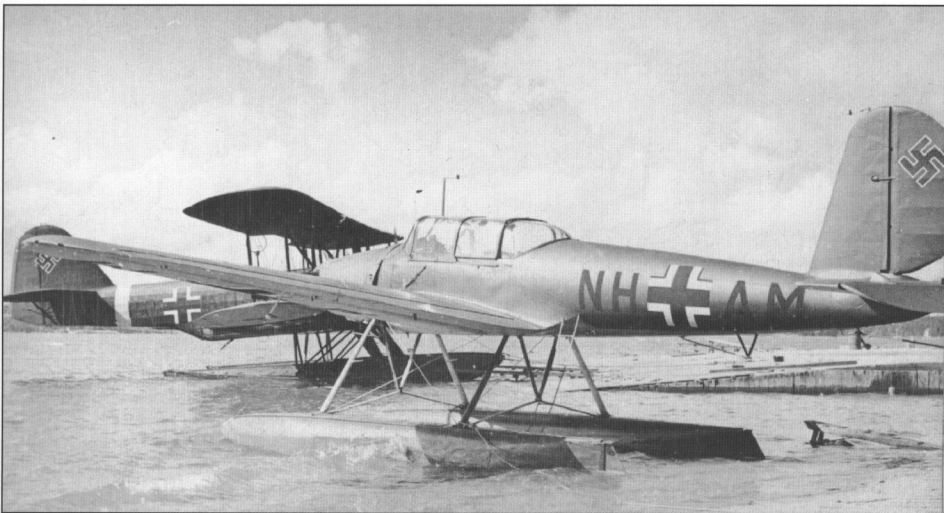
(Top) Arado Ar 196 A-3 floatplane of 1./BFGr. 196 coded T3+BH at Trondheim Ilsvika in central Norway in spring 1943. (Bottom) Ar 196 A-2 of Osasto Malinen, W.Nr. 196.0115, coded GA+DO at Kontiolahti in September 1943. The plane was leased from the Germans, but Finnish crews flew some guerilla support missions with it for two months.

(Ylhäällä) 2./BFGr. 196:n Ar 196 A-3 tunnuksella T3+GK vierailulla Santahaminassa kesällä 1943 (L. Piippo). (Alhaalla) Meripelastuslentue SNSr. 10:n Arado Ar 199 V1 tunnuksella NH+AM Santahaminassa kesäkuussa 1943 (L. Bergman).

(Top) Ar 196 A-3 of 2./BFGr. 196 coded T3+GK paying a visit to Santahamina off Helsinki in summer 1943.
(Bottom) Arado Ar 199 V1 of Seenootstaffel 10 coded NH+AM at Santahamina in June 1943.

(Ylhäällä) Meripelastuslentue SNSt. 9:n Heinkel He 59 B-1, W.Nr. 1821, tunnus PY+NF Helsingissä Lauttasaaren rannassa heinäkuussa 1941 (SA-kuva). (Alhaalla) SNSt. 9:n He 59 B-2 kellukekone tunnuksella TW+HI Santahaminassa kesällä 1942 (IMY).

(Top) Heinkel He 59 B-1 of Seenootstaffel 9, W.Nr. 1821, code PY+NF at Helsinki Lauttasaari in July 1941. (Bottom) He 59 B-2 floatplane of SNSt. 9 coded TW+HI at Santahamina in summer 1942.

(Ylhäällä) Osasto Malisen He 59 D tunnuksella PP+AO Kontiolahtella kesäkuussa 1943. Saksalaisilta lainassa olevaa konetta käytettiin sissien kuljetukseen ja huoltoon (E. Jauri). (Alhaalla) Kurierkette AOK Lapplandin Heinkel He 60 C vesikone tunnuksella IR+ZG Santahaminassa elokuussa 1942 (L. Piippo).

(Top) He 59 D of Osasto Malinen coded PP+AO at Kontiolahti in June 1943. The floatplane was leased from the Germans and used for partisan support missions. (Bottom) Heinkel He 60 C floatplane of Kurierkette AOK Lappland coded IR+ZG at Santahamina in August 1942.

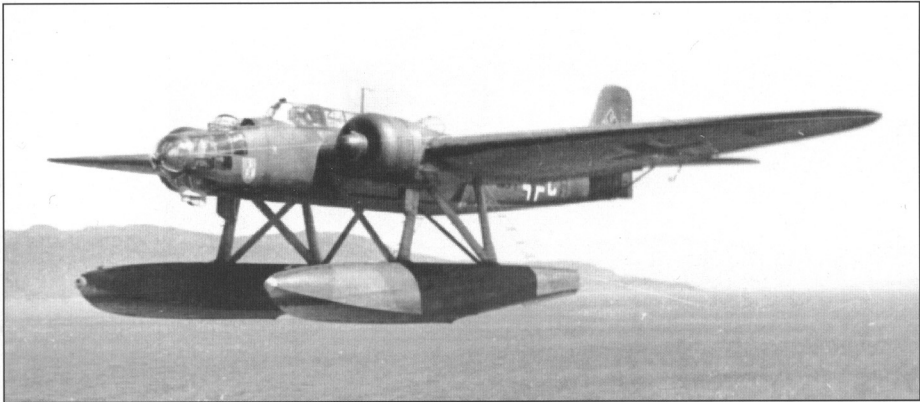

(Ylhäällä) Rannikolentolaivue Kü.Fl.Gr. 906:n 1. lentueen Heinkel He 115 C-1, W.Nr. 2729, tunnuksella 8L+IH Santahaminassa lokakuussa 1942. Kone tuhoutui kuun 22. päivänä Äänisen itäpuolella (Ilmavoimat). (Alhaalla) 1./Kü.Fl.Gr. 906:n He 115 C-1 vesikone 8L+CH myös Santahaminassa kesällä 1942. Koneen nokassa on lentueen hai -tunnus (IMY).

(Top) Heinkel He 115 C-1 of 1./Kü.Fl.Gr. 906, W.Nr. 2729, coded 8L+IH at Helsinki Santahamina in October 1942. The floatplane was destroyed east of Lake Onega on the 22nd of the month. (Bottom) He 115 C-1 of 1./Kü.Fl.Gr. 906 coded 8L+CH also at Santahamina in summer 1942. On the nose is the Staffel shark badge.

(Ylhäällä) 1./Kü.Fl.Gr. 706
Heinkel He 115 B-1 kone
6I+CH partioi Norjan ran-
nikkoa kesällä 1940 (Bunde-
sarchiv). (Keskellä)
1./Kü.Fl.Gr. 406:n He 115 B-
1 kone K6+GH Nordlandissa
Norjan rannikon yllä keväällä
1943 (Bundesarchiv). (Al-
haalla) 1./Kü.Fl.Gr. 406:n He
115 B-1 kone K6+LH Sörrei-
sassa Pohjois-Norjassa ke-
väällä 1943 (Bundesarchiv).

(Top) Heinkel He 115 B-1 of
1./Kü.Fl.Gr. 706 coded
6I+CH patrolling over the
central Norwegian coast in
summer 1940. (Centre) He
115 B-1 of 1./Kü.Fl.Gr. 406
coded K6+GH over the
Nordland coast in Norway in
spring 1943. (Bottom) He 115
B-1 of 1./Kü.Fl.Gr. 406 coded
K6+LH at Sörreisa in
northern Norway in spring
1943.

Meritiedustelulaivue SAGr. 130:n 2. lentueen Blohm und Voss BV 138 C-1 koneita Pohjois-Norjassa keväällä 1944. Yllä 6I+KK kohtaa sukellusveneen ja alla 6I+BK laskusillalla Billefjordissa (Bundesarchiv).

Blohm und Voss BV 138 C-1 flying boats of 2./SAGr. 130 in northern Norway in spring 1944. Above 6I+KK has a rendezvous with a submarine and below 6I+BK at the pier in Billefjord.

(Ylhäällä) 3./SAGr. 130:n BV 138 C-1 vesitaso tunnuksella 61+FL Billefjordin laiturissa heinäkuussa 1943 (PK-photo). (Alhaalla). Seenootstaffel 5:n Dornier Do 24 T meripelastuskone Kirkkoniemen satamassa kesäkuussa 1942 (PK-photo).

(Top) BV 138 C-1 flying boat of 3./SAGr. 130 coded 61+FL at Billefjord quay in July 1943. (Bottom) Dornier Do 24 T air-sea rescue plane of Seenootstaffel 5 in Kirkenes harbour in June 1942.

GERMAN AIRCRAFT

GENERAL MILITARY OPERATIONS ON THE NORTHERN FRONT

Germany started the Second World War by attacking Poland on 1 September 1939. According to the preferential agreement between Germany and Soviet Union, the former occupied the western and latter the eastern parts of Poland. Based on the same pact Soviet Union attacked Finland on 30 November 1939, but Finland defended herself and retained the independence in the 13 March 1940 peace treaty, which ended the Winter War. To improve the strategic positions in Europe Germany invaded Denmark and southern Norway in April 1940 regaining control over the whole Norway by mid June 1940.

For the forthcoming eastern campaign Germany reconditioned and expanded several air bases and ports in northern Norway and acquired the passage permit for troops through Sweden and Finland. By diplomacy or pressure Germany got on her side all western neighbours of Soviet Union from the Arctic Sea to the Black Sea. Operation Barbarossa, the German invasion of Russia began on 22 June 1941.

The German armygroup Nord advanced towards Leningrad through the Baltic countries and arrived to the Gulf of Finland in August 1941 and encircled Leningrad in the next month, but did not reach the city. The operation was supported by Luftflotte 1.

Further north on the eastern front the Finns conquered the Karelian Isthmus in two months and encircled Leningrad from the north. A month later the Finnish troops had occupied the isthmus of Olonets and advanced to the isthmus of Maaselkä between Lake Onega and the White Sea.

At the Arctic Sea the German army AOK Norwegen did not get closer than 50 kms off Murmansk or the White Sea. The front ran southwards through the wilderness a few tens of kilometres west of the Murmansk railway to the isthmus of Maaselkä.

The stationary war began in autumn 1941 and lasted for almost three years. The Finns were responsible of the front up to Oulu - Uhtua line and the Germans north of it to the Arctic Sea.

In June 1944 Soviet Union attacked on the Karelian Isthmus and Olonets. The Finns halted all advances in two months and on 4 September 1944 Finland disengaged the war under a truce, which stipulated the removal of the German troops in the northern parts of the country. After the declaration of war the Finns had in practise driven the Germans out of northern Finland by November 1944.

In October 1944 Soviet Union attacked on the Arctic Sea front and pushed the Germans away from Petsamo and Kirkenes area. The German troops in northern Norway retreated by their own schedule southwards to the Lyngen - Narvik defence area. The Second World War ended in Europe on 8 May 1945 in the capitulation of Germany.

In Norway and northern Finland Luftflotte 5 was in charge of aerial operations. From May 1940 on it was commanded by Generaloberst Hans-Jürgen Stumpff and

from November 1943 on Generalleutnant Josef Kammhuber. In October 1944 the remaining northern units were combined as "Die Deutsche Luftwaffe in Norwegen" with Generalleutnant Ernst-August Roth in command until the end of the war.

MAIN LUFTFLOTTE 5 DETACHMENTS

FIGHTER UNITS

During the invasion of Norway II Gruppe of Jagdgeschwader 77, abbreviated II/JG 77, was in charge of fighter operations with BF 109 E aircraft. At the beginning of 1941 I/JG 77 was re-formed in Norway. When operation Barbarossa started on 22 June 1941 two out of the four Staffeln were acting to the east equipped with BF 109 E and T. In summer 1941 I/JG 77 was divided to Jagdgruppe Stavange in the south and Jagdstaffel Kirkenes in the north. In September the latter was expanded into a Gruppe, JGr.z.b.V., which operated four Staffeln by December 1941.

At the very beginning of 1942 Jagdgeschwader 5 was formed to take responsibility in the whole Luftflotte 5 area. Jagdgruppe Stavanger became I/JG 5, which had three Staffeln in southern Norway, until it was posted to Rumania in October 1943. It was equipped with Messerschmitt BF 109 E, F and G plus Focke-Wulf FW 190 A fighters.

II/JG 5 was formed in Kirkenes in March 1942 and it's three Staffeln were generally based at Petsamo and Alakurtti. In early November 1943 the Gruppe was transferred south to Luftflotte 1, from where it paid a two month visit to Alakurtti commencing in early March 1944. The machines were BF 109 E, F and G versions.

III/JG 5 was formed in Trondheim in March 1942 and it operated usually from Petsamo with three Staffeln. In December 1944 the Gruppe moved to southern Norway. The Geschwader staff, Stab JG 5 was in connection of this Gruppe. It was equipped with Messerschmitt BF 109 E, F and G plus Focke-Wulf FW 190 A and F planes.

IV/JG 5 was formed in Trondheim in June 1942 and the Gruppe operated three Staffeln in the defence of central and northern Norway. In October 1944 the unit was repelling the Soviet attack in Petsamo sector and flew to southern Norway in the next month. Messerschmitt BF 109 E, T, F and G plus Focke-Wulf FW 190 A and F fighters were in the inventory.

At the beginning of 1943 14.(Jabo)/JG 5 was formed and the Staffel flew from Petsamo Focke-Wulf FW 190 A fighter bombers. In January 1944 unit was renamed 4. Staffel of Schlachtgeschwader 5. Next May it became 1./SG 5. The Staffel flew for Gefechtsverband Kuhlmei from mid June and departed Finland with it's Gruppe in mid August 1944.

Parts of Zerstörergeschwader 76 were subdued to I/JG 77 in spring 1941. At the beginning of 1942 this heavy fighter Staffel became 6.(Z)/JG 5. In March 1942 it was renamed 10.(Z)/JG 5 and three months later 13.(Z)/JG 5. In February 1944 the Staffel moved to southern Norway. It was equipped with Messerschmitt Me 110 C, D, F and G planes and operated mainly from Kirkenes.

IN FINLAND

OTHER FIGHTER UNITS

Detachments of Jagdgeschwader 54 belonging to Luftflotte 1 and operating south of Leningrad flew at times in Finland. Kommando I/JG 54 flew top cover with fifteen Messerschmitt BF 109 F fighters for a German-Italian naval unit in Lake Ladoga. It was based at Petäjäjärvi for three months from early July 1942.

To assist the Finns in repelling the Soviet general attack on the Karelian Isthmus the main part of II/JG 54, subdued to Gefechtsverband Kuhlmei, arrived in mid June 1944. It consisted of 25 Focke-Wulf FW 190 A fighters and was based at Immola for five weeks.

To fight against the Soviet night bombers attacking Helsinki in February 1944 a twelve BF 109 plane Staffel of I/JG 302 from the Reichsverteidigung was sent to Finland. It operated for three months from Malmi.

BOMBER UNITS

The IV Gruppe of Lehrgeschwader 1 took part in the invasion of Norway and by the beginning of the eastern campaign it was transferred to Kirkenes. The three Staffeln equipped with Junkers Ju 87 B or R dive bombers operated also from Rovaniemi until IV(St.)/LG 1 became the I Gruppe of Stukageschwader 5, I/St.G 5 in January 1942. The unit was also based at Alakurtti until the Gruppe was flown south of Leningrad in January 1943.

In summer 1943 the re-formed I/St.G 5 was equipped with Junkers Ju 87 D dive bombers and stationed at Nautsi. In October 1943 the unit was renamed I Gruppe of Schlachtgeschwader 5. In December 1943 the Gruppe was transferred to Luftflotte 1 and returned to Finland to Kemijärvi in March 1944. In May the Gruppe was equipped with Focke-Wulf FW 190 F planes and moved to Ponsalenjoki. I/SG 5 operated from Utti in August 1944 and in the middle of the month flew to the Baltic.

In mid June 1944 as part of Gefechtsverband Kuhlmei the I Gruppe of Schlachtgeschwader 3 arrived to Immola with 25 Junkers Ju 87 D dive bombers. I/SG 3 departed Finland on 21 July 1944.

Nachtschlachtgruppe 8 was formed in Rovaniemi for night harassment in January 1944 and equipped with Arado Ar 66c biplanes and based at Ponsalenjoki. In summer 1944 two Staffeln were equipped with Junkers Ju 87 D aircraft. In the Lapland War the Gruppe flew from Rovaniemi, Nautsi and Kaamanen until end October 1944, when NSGr. 8 left for Norway.

The I Gruppe of Kampfgeschwader 26 took part in the invasion of Norway and was stationed at Trondheim at the beginning of Operation Barbarossa moving gradually to the north arriving to Kemi in August 1941. Equipped with Heinkel He 111 H bombers the three Staffeln flew to Banak and Petsamo in October. During spring 1942 the Gruppe was equipped with He 111 H torpedo bombers operating from previous bases against allied shipping convoys until November 1942, when I/KG 26 was transferred to Italy.

III/KG 26 having Junkers Ju 88 A torpedo bombers was transferred to Banak in northern Norway in July 1942 to fight against the allied shipping convoys. The Gruppe departed to

Italy in November 1942, after the Allies had made a landing in North Africa and noticeable shipping was not observed for two months.

I/KG 30 flying Junkers Ju 88 A bombers had moved to Banak by August 1941. The Gruppe operated also from Kemi and Petsamo and by the beginning of 1942 the unit had dwindled to Staffel size. In May 1942 the Gruppe returned with Ju 88 A bombers to Banak with the allied shipping convoys as the target. In July 1943 the I Gruppe departs the northern theatre of war as the last member of KG 30.

One Staffel of II/KG 30 was based at Kirkenes at the beginning of the eastern campaign and August the whole Gruppe flew to southern Norway. With the allied convoys II/KG 30 returned to Banak in April 1942 and departed in November 1942 to the Mediterranean. It was all the time equipped with Junkers Ju 88 A bombers.

III/KG 30 was transferred to the north from March 1942 against the allied shipping. The Gruppe was based at Bardufoss, Nautsi and Banak. In November 1942 the Gruppe is departing to southern Europe.

RECONNAISSANCE UNITS

Throughout the war the close-range reconnaissance at the Arctic Sea front was the responsibility of I.(H)/32, which was based at Kemijärvi at the opening of the eastern campaign. Bases used were also Petsamo and Alakurtti. The Staffel was equipped with Henschel Hs 126 B, Focke-Wulf FW 189 A and Messerschmitt BF 109 G aircraft. In December 1944 the outfit withdrew to Norway as the last German flying unit in Finland.

In June 1941 long-range reconnaissance unit 1.(F)/124 moved to its main base Kirkenes. In late October 1944 the Staffel departed to Banak. The equipment consisted mostly of Junkers Ju 88 A and D aircraft plus some Dornier Do 215 B, Messerschmitt BF 109 G and Junkers Ju 188 F planes.

In July 1941 another long-range reconnaissance Staffel, 1.(F)/22 arrived to Kirkenes. From March 1942 it was based at Banak until December 1944 when it flew to Germany. 1.(F)/22 flew Junkers Ju 88 A and D plus Ju 188 D versions.

OTHER UNITS

When Operation Barbarossa started in June 1941 coastal patrol unit 1./Küstenfliegergruppe 406 was equipped with Heinkel He 115 C floatplanes. 1./Kü.Fl.Gr. 406 flew mainly from Tromsø and Sörreisa until being disbanded in October 1944.

In July 1943 Seeaufklärergruppe 130 was formed from parts of Kü.Fl.Gr. 406, 706 and 906. SAGr. 130 was based at Billefjord and flew Blohm und Voss BV 138 C flying boats.

In Finland travelled aircraft of several transport units, of which Kampfgruppe z.b.V 108 had taken part in the invasion of Norway in April 1940 and stayed there. It was equipped with Junkers Ju 52 land or float planes. In May 1943 the unit was renamed Transportgruppe 20 for the rest of the war.

KG z.b.V 1

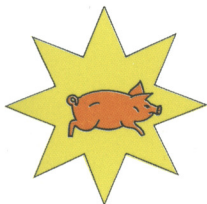
KGrz.b.V 106

KGrz.b.V 108

KGrz.b.V 172

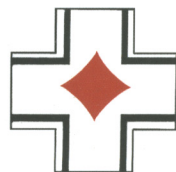
TG 3

Regierungsstaffel

Gen.Obst. Dietl

3.(F)/Aufkl.Gr. 22

1.(F)/Aufkl.Gr. 122

3.(F)/Aufkl.Gr. 122

1.(F)/Aufkl.Gr. 124

Aufkl.Kette (F)
Lapland

BFG. 196

1./Kü.FI.Gr. 906

2./SAGr. 130

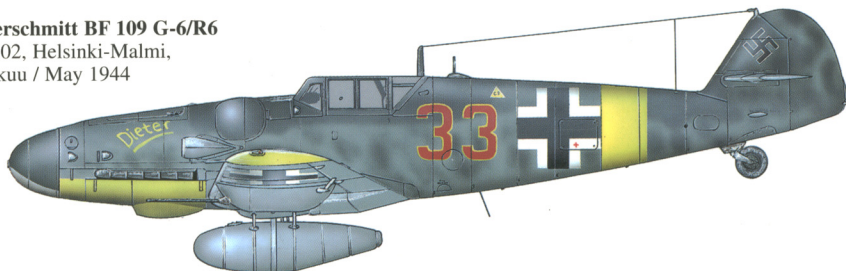

Westa 5

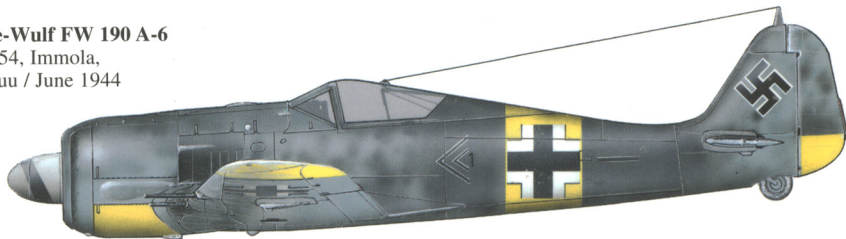
Messerschmitt BF 109 G-6
HLeLv 24, Lappeenranta,
kesäkuu / June 1944

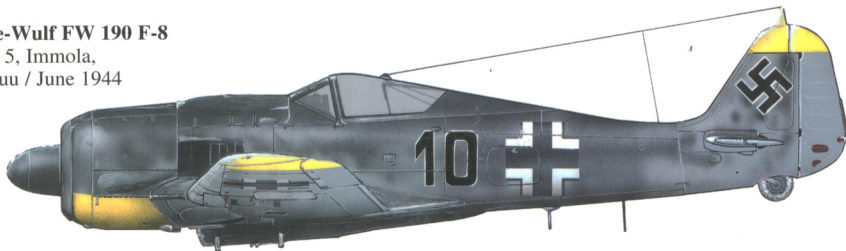
Messerschmitt BF 109 G-6/R6
I/JG 302, Helsinki-Malmi,
toukokuu / May 1944

Focke-Wulf FW 190 A-6
II/JG 54, Immola,
kesäkuu / June 1944

Focke-Wulf FW 190 F-8
I./SG 5, Immola,
kesäkuu / June 1944

ISBN 952-5026-07-8

9 789525 026078